

DİYARBAKIR'DA TARIM VE HAYVANCILIĞA GENEL BİR BAKIŞ

ÖZET

Diyarbakır'da Tarım ve hayvancılık konularına özet bir yaklaşım yapıldı.

TARIM

Diyarbakır sebze ve meyve üretimi yönden çeşitliliğe sahip bir ilimiz.Ancak hububat yönünden söz sahibi.Bu açıdan yetişen ürün envanterine göz atmalıyız

İlimizde Üretimi Yapılan Sebze ve meyveler (2005)

Sebzeler	Üretim (ton)
Toplam üretim	518.408
Yaprağı yenen sebzeler	341
Lahana (baş)	-
Lahana (yaprak)	-
Enginar	-
Kereviz	-
Marul (göbekli)	106
Marul (kıvrıkcık)	2
İspanak	142
Pırasa	-
Pazı	-
Semizotu	-
Tere	-
Dereotu	-
Nane	19
Maydanoz	72
Roka	-
Baklağıl sebzeleri	2.062
Fasulye	2.062
Bakla	-
Bezelye	-
Barbunya fasulye	-
Börülce	-
Meyvesi yenen sebzeler	515.551
Bamya	75
Balkabağı	57
Kavun	107.880
Karpuz	250 910
Kabak(sakız)	369
Hıyar	19.992
Patlıcan	35.948
Domates	81.076
Biber(dolmalık)	7.894
Biber(sivri)	11.350
Soğansı, yumru ve kök sebzeler	454
Sarımsak (taze)	93,5
Soğan(taze)	205
Havuç	-
Turp(bayır)	-
Turp(kırmızı)	156
Yerelması	-
Şalgam	-
Diğer sebzeler	-
Karnabahr	-
Kuşkonmaz	-

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2005

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

Prof.Dr.Kenan Haspolat

Dicle Üniversitesi

.khaspolat@hotmail.com

Meyveler	Toplam	Meyve veren yaşı	Meyve vermeyen yaşı	Üretim (ton)
Toplam	1 213 386	864 530	348 856	119 780
Yumuşak çekirdekli	209 321	177 890	31	435
Armut	105 570	92 450	13 120	2 096
Ayva	21 941	17 880	4 065	370
Elma	81 810	67 560	14 250	1 566
Muşmula	-	-	-	-
Yenidünya	-	-	-	-
Taş çekirdekli	249 500	199 845	49 655	3 467
Erik	77 210	63 520	13 690	1 075
İğde	-	-	-	-
Kayısı	77 630	62 070	15 560	1 200
Zerdali	6 200	4 950	1 250	104
Kiraz	32 190	25 380	6 810	401
Kızılcık	-	-	-	-
Şeftali	23 960	19 885	4 075	321
Vişne	32 310	24 040	8 270	366
Zeytin	-	-	-	-
Turunçgiller	-	-	-	-
Limon	-	-	-	-
Portakal	-	-	-	-
Mandalina	-	-	-	-
Turunç	-	-	-	-
Altıntop	-	-	-	-
Sert kabuklular	520 640	302 220	218 420	3 851
Antep fıstığı	308 040	118 090	189 950	893
Ceviz	69 340	62 680	6 660	1 541
Badem	143 260	121 450	21 810	1 417
Fındık	-	-	-	-
Kestane	-	-	-	-
Üzümsü meyveler	233 925	184 575	49 350	112 027
Çilek	-	-	-	-
Dut	87 940	67 270	20 670	1 463
İncir	57 650	45 850	11 800	745
Keçiboynuzu	-	-	-	-
Muz	-	-	-	-
Nar	67 040	51 180	15 860	1 032
Trabzon hurması	-	-	-	-
Üzüm(ha.)	21 295	20 275	1 020	108 787

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2005

Tarımsal Ekim Miktarı (2008)

Hububat ekimi.	496.620 ha. (Tarım alanının %62.1)
Yemlik bitkiler ekimi.	116.946 ha. (Tarım alanının %14.6)
Sanayi bitkiler ekimi.	64.080 ha. (Tarım alanının %8'i)
Sebze bitkileri ekimi.	22.423 ha. (Tarım alanının %2.3'ü)
Baklagiller ekimi.	114.400 ha. (Tarım alanının %14.2'si)
Meyvelik.	24.905 ha. (Tarım alanının %2.9'u)(33)

Türkiye'nin Mercimeği Güneydoğu'dan

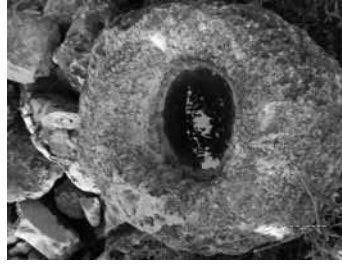
Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Tuba Biçer ve Doç. Dr. İsmail Gül Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin'deki kırmızı mercimek üretiminin, Türkiye'deki toplam üretimin yüzde 75-80'inin karşıladığını ifade etmektedirler

Ülkemizde ortalama kırmızı mercimek üretimi 500-550 bin ton civarındadır. Üretimin çok büyük bir bölümü ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gerçekleşiyor. Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin'deki kırmızı mercimek üretimi, Türkiye'deki toplam üretimin yüzde 75-80'ini karşılıyor. Nohut ekim alanlarının %13'ü bu bölgeden sağlanmaktadır. 2001 yılı hektar başına kilo olarak verim: Diyarbakır'da 1130, Türkiye ortalaması 735'dir. Diyarbakır tahıl yönüyle zengin bir ildir.

Buğday

2001 yılı hektar başına buğday kilo olarak verim:

Diyarbakır'da 3180 - Türkiye ortalaması 2234'dir

2.Buğdayın eleklenmesi
buğday tarımı

3-Eskiden buğday dövülen taş

4-Kocaköy'de

5- Gevran ovasında hasat

Diyarbakır buğdayda ikinci

2010-2011 buğday alım kampanyası çerçevesinde, 22 il ve ilçe arasında 174 bin 592 ton buğday alımı gerçekleştiren Kırşehir TMO, alımlarını

DIYARBAKIRDA
TARIM VE
HAYVANCILIK

sürdürüyor. Buğday alımında Türkiye genelinde birinci sırayı 278 n 603 ton ile Konya, ikinci sırayı da 199 bin 60 tonla Diyarbakır TMO aldı. (34)

6- Terkan'da hasat

Silvan'da hasat

Ancak eski metodla (karasabanla) da tarım yapımı sözkonusudur.

Çermik-karasabanla çift surme(M.Üzülmöz)

Diyarbakır buğdayda söz sahibi olunca unlu mamuller de ön plana geçecektir. Tandırda

ekmek pişirmek eski bir gelenektir. Köyden gelenlerin tandır ekmeği gelenekleri devam etmektedir. Diyarbakır'da bir gelenek de 12 ay açık ekmek (pide) yapımıdır. Başka şehirlerde pideyi sadece ramazan aylarında görmekteyiz.

7-Diyarbakır pidesi

8-Tandır ekmeği

Hani'de Sertifikalı Tohum Projesi Kabul Edildi

Diyarbakır'ın Hani İlçesinde İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından hazırlanıp, GAP Bölge

Kalkınma İdaresi Başkanlığı'na sunulan "Sertifikalı Buğday Tohum Kullanımını Yaygınlaştırma Projesi" kabul edildi. Konu ile ilgili olarak bir açıklama yapan İlçe Tarım Müdürü M.Şerif Gümüş, Hani İlçesinde tarım alanında verimin az olduğunu belirterek, "Bunun çeşitli nedenleri var. Çiftçilerin uzun yıllar aynı tohumu kullanmasına bağlı olarak oluşan verim düşüklüğü, küresel ısınma ve tohuma bağlı olarak görülen hastalıklar(Sürme Hastalığı, Pas hastalığı vb.) verimin düşük olmasında etkindir. Olumsuzlukların ortadan kaldırılması veya olumsuzlukların etkisini minimuma indirmenin yegane yolu sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılması olarak görülmektedir. Çünkü Sertifikalı tohum verim artışı yönünden de yapılan araştırmalar sonucunda, kendine döllen tırlere göre 3-4 kat daha fazla verim elde edildiğı ortaya konulmuştur.

Nitekim yapılan bir diğler araştırmada da ekmeklik buğdayda vasıfsız tohum kullanımının yüzde 2-29 oranında verim kaybına neden olduğı tespit edilmiştir. İlçede Sertifikalı Tohum Kullanımının yaygınlaştırılması ile birlikte buğdayda da görülen Fungal hastalıkların verim üzerindeki olumsuz etkileri giderilmiş olacaktır. Sertifikalı buğday tohumlarının bir diğler önemli özelliklerinden biride, kuraklığa dayanıklılığıdır.Sertifikalı Tohum Projesinin kabul edilmesiyle Kullanılacak Buğdaylık tohum sayesinde yağışın yetersiz olduğı yıllarda bile verim kaybının önüne geçilecek" dedi.
www.diyarinsesi.org. 18 Aralık 2010

Yeşil kuşak ağaçlandırma projesi

15 Ocak 2011

Diyarbakır'da biyolojik mücadele ve ağaçlandırma çalışmaları kapsamında "Yeşil Kuşak Ağaçlandırma" projesi hazırlandı.

Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü'nce hazırlanan proje kapsamında Karayolları 9. Bölge Müdürlüğü işbirliği ile fidan dikme çalışmalarına başlandı.

Tarım İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürü Nahide Erdoğan yaptığı açıklamada, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen süne mücadelesinde biyolojik mücadele ağaçlandırma çalışmaları kapsamında eğitim ve yayım çalışmalarına başladıklarını söyledi. Bu kapsamında teknik elemanlarca köylerde biyolojik mücadelenin önemi, sünenin doğal düşmanlarının korunması ve yaygınlaştırılmasını sağlamak için fidan dikimi eğitimi verdiklerini ifade eden Erdoğan, sünenin doğada baskı altına alınması için dağıtılan fidanların nerelere, nasıl ve ne şekilde dikileceği ile ilgili bilgilendirme yaptıklarını belirtti.

Erdoğan şöyle dedi: “Geçen aydan bu yana Çevre ve Orman İl Müdürlüğü’nden temin ettiğimiz çeşitli ebatlarda aralarında akasya, iğde, dişbudak, dut ve çamın da bulunduğu 50 bin fidanın dağıtımına başlandı. Yol güzergahlarında tarımın yapıldığı alanlarda süne ile mücadelede kimyasal yöntemler kullanılıyordu. Süne mücadelesinin biyolojik mücadele ile desteklenmesi çalışmalarında ağaçlık alanların bulunması büyük önem taşıyor. Bu proje ile bölge ekolojisine uygun ve biyolojik mücadelede faydalanan canlıların kışı geçirecekleri uygun ortamı sağlayan çam ve akasya türü ağaçlarla tarla kenarlarının ağaçlandırılması planlandı.

Proje sahası olarak seçilen alan bu açıdan çok yetersiz olup, biyolojik mücadelede başarıya ulaşılması için tarlaların kenarlarında ağaçlandırma alanlarının oluşturulması zorunludur. Proje tamamlandığında süne ile yapılan mücadele ile biyolojik mücadelenin başarı şansı artacaktır. Çünkü proje sahasında

süne ile mücadelede kullanılan canlıların kışı geçirebilecekleri yeşil alanlar artacaktır. Ayrıca akasya çiçekleri ve çam bölgede arıcılığın da gelişmesine katkı sağlayacaktır.” (www.diyarinsesi.org)

Mısır

Diyarbakır’ın Silvan ilçesinde Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 2009-2010 yılı mısır alımlarına başladı.

Silvan TMO Şube Müdürlüğü tarafında mısır alımlarına 20 Eylül itibarıyla başlandı. Ziraat Odası Başkanı Ahmet Çapan, günde 350-400 ton mısır alımı yapıldığını belirterek, “Günde 350-400 ton mısır alımı yapılmaktadır.

(www.diyarinsesi.org. 22 Eylül 2010)

9-Diyarbakır sucuğu

Çerez ve meyveler

İlimiz merkez ve ilçelerinde en uygun meyve türleri;

Badem, antepfıstığı, dağlık ve rakımı yüksek ilçeler için cevizdir. İlimiz geneli için 1. sırada önerilecek meyve türü Badem’dir.

Badem özellikle Dicle, Çermik, Çüngüş, Lice, Kulp, Hani, Hazro gibi dağlık ve kuzey ilçelerinde kendiliğinden yetişmektedir. Kışın uzun gecelerinde bazen yemekten birkaç saat sonra sucuk, bastık ,ceviz, badem gibi yazdan hazırlanmış kışlık nevaleler çıkarılıp yenirdi.

Dicle ilçesinde badem ağaçları
oldukça yaygındır

10-Eğil kalecik köyü pestili

Geçmişte Diyarbakır'da Meşhur Çerezcimiz Çerezci Ziber Ami'ydi (44) Diyarbakır ilinde sert kabuklu meyvelerden başta badem ve sonra antepfıstığı, bölgede yetiştiriciliğinin mutlaka geliştirilmesi gerekli olan meyve türleridir.Ceviz ise daha ziyade rakımı yüksek olan Kulp, Dicle, Çüngüş, Hazro ve Lice gibi ilçelerde yetiştiriciliği önerilebilir(37)

Ceviz

2005 Yılı :1541 ton üretimi söz konusudur

11-Lice cevizi

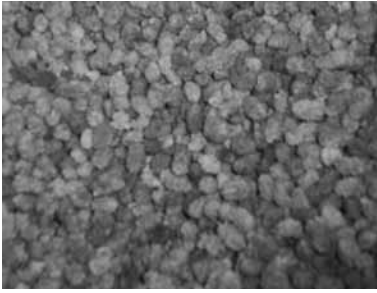
Çerez olarak Kavun ve karpuz çekirdeği, ön plandadır.Topraklar fıstık ve badem için uygundur.

12-Karpuz çekirdeği

13-Kavun çekirdeği

14-Dut kurusu

Ergani'de Antepfıstığı Aşılması

Diyarbakır'ın Ergani İlçe Tarım Müdürlüğü'nce, bin 450 adet yabani Antep fıstığı ağacına 5 bin 670 adet göz aşısı yapıldı.

Ergani Tarım Müdürlüğü'nce, İl Özel İdare destekli "Yabani Antepfıstığı Aşılması Projesi" kapsamında 6 köy ve ilçe merkezinde bin 450 adet yabani Antep fıstığı ağacına 5 bin 670 adet göz aşısı yapıldığı bildirildi. 1998 yılından bu yana her yıl Haziran ayı başı ile Temmuz ayı içerisinde İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından yürütülen uygulama kapsamında şu ana kadar yaklaşık 4 bin yabani ağaca toplam

203 bin 600 göz aşısı yapıldığı kaydedildi. (www.diyarinsesi.org. 22 Temmuz 2010)

Çermik'te Menengiç ağaçları Antep Fıstığına dönüştürülüyor

Geçen yıl 18 bin ağaca aşı yapıldı, bu yıl da aynı sayıda ağaç aşılanacak.

Çermik İlçemizde yabani menengiç ağaçlarının Antep fıstığına dönüştürülmesi çalışmalarına bu yıl da devam edilecek. Geçen yıl 18 bin ağaca aşı yapıldığı, bu yıl da aynı sayıda ağacın aşılanacağı bildirildi.

Kaymakam Murat Erkan, geçen yıl İlçe Tarım Müdürlüğü ekiplerince yürütülen çalışmalarla, özellikle batı bölgesindeki köylerde yaklaşık 18 bin dolayında yabani menengiç (sakız ağacı) ağaçlarına, Antep fıstığı aşısı yapıldığını söyledi.

Bu yıl da aşı çalışmalarının sürdürüleceğini, hedefin de geçen yılki kadar yabani menengiç ağacına aşı yapılması olduğunu bildiren Kaymakam Erkan, "Tarım Müdürlüğü ekiplerince 18 bin ağacın daha aşılanması halinde, Antep fıstığı aşısı yapılmayan menengiç ağacı kalmayacak. Böylece ilçemiz Antep fıstığı üretiminde söz sahibi olacak. Yapılacak aşılama ile en az 400 aile fıstık üretimi ile geçimini sağlayabilecek" diye konuştu.

(<http://cermikgazetesi.com/default.asp>)

Çüngüş'te antep fıstığı yetiştirilecek

Diyarbakır İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından temin edilen 3 bin 500 adet Antep fıstığı Çüngüş'e bağlı İbikkaya, Polatuşağı ve Ormançayı köylerinde çiftçilere dağıtıldı. Çüngüş İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen dağıtımla beraber ilçenin

özellikle güney tarafında yer alan ve nispeten daha ılıman bir iklime sahip olan köylerinde Antep fıstığının yaygınlaşması bekleniyor.

(www.diyarinsesi.org)

Günümüzde özellikle menengiç ağaçları aşılanarak fıstık ağacına dönüşmektedir.

Çüngüş'te Antep Fıstığı Yetiştiriciliği

02 Aralık 2010

Diyarbakır'ın Çüngüş Kaymakamı Cengiz Erdem ile Tarım İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından organize edilen ilçedeki çiftçilere yönelik tarımsal kalkınma anlamındaki çalışmalar artarak devam ediyor.

Çalışmalar kapsamında ilçenin Fırat nehri üzerinde bulunan Atatürk Baraj Gölü'ne kıyısı bulunan köylerde oturan çiftçiler, iklim şartları bakımından uygun olan Antep fıstığı üretimi, geliştirilmesi ve yabani antepfıstığı ağaçlarına aşılama çalışmaları için Gaziantep'te düzenlenen bilgilendirme ve uygulama toplantısına katıldı.

Önceki yıllarda Atatürk Baraj Gölü'ne kıyısı olan köylerde Melengiç ağaçlarının aşılanması yolu ile toplam 15 bin göz aşılama Özel İdare Müdürlüğü Finansmanınca yapılmıştı. Bölgede yoğun şekilde yetişen Yabani Melengiç ağaçlarının aşılanması ile ilçe ekonomisine katkı sağlanması amacıyla İl Öze İdare kaynaklı Çüngüş İlçe Tarım Müdürlüğü'nce belirlenen 15 genç çiftçi, 23-24 Kasım 2010 tarihleri arasında Gaziantep'te Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nce eğitime tabi tutuldu.

Eğitime katılan çiftçilere katılım sertifikası verilirken, aşılanmanın usul ve teknikleri hakkında uygulama için, teknik personelle birlikte aşı uygulaması yapıldı. İki günlük seminerin ardından çiftçiler ilçeye döndü.

(www.diyarinsesi.org)

Diyarbakır'da Meyvecilik

Diyarbakır 2008 yılı istatistiklerine göre ;
Toplam meyve üretimi 143.453 ton ve kapladığı alan ise 282.469 dekadır.

Üretilen meyve türleri;

1. Sert kabuklu meyveler
2. Yumuşak Çekirdekli
3. Sert Çekirdekli
4. Üzümsü meyveler (1)

Silvan'da 200 aileye meyve bahçesi

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi kaymakamı Veysel Beyru, hazırladığı proje ile 200 yoksul aileye 10'ar dönümlük meyve bahçesi kurdu.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi kaymakamı Veysel Beyru, ilçedeki evleri tek tek gezerek yoksulluk haritası çıkardı. Kaymakam, hazırladığı proje ile 200 yoksul aileye 10'ar dönümlük meyve bahçesi kurdu.

Meyve bahçelerinin kurulacağı Hazine arazilerinde yapılan araştırmalar ve toprak tahlil sonuçlarında bu toprakların meyve yetiştiriciliğine uygun olduğunu anlatan Beyru şu bilgileri verdi: "Seçilen vatandaşlarımıza 3 yıl boyunca danışmanlık hizmeti vereceğiz. Bunun için her kooperatife bir ziraat mühendisi görevlendirdik. Bahçelerde elma, kiraz, şeftali, kayısı, antepfıstığı, badem ve üzüm yetiştirilecek (www.diyarinsesi.org. 04 Kasım 2008)

Ergani'de 18 bin Sertifikalı Meyve Fidanı Üretildi

Diyarbakır'ın Ergani ilçesine bağlı Pınarkaya köyünde 10 dekar alanda üretilen toplam 18 bin sertifikalı meyve fidanı piyasaya sürüldü. İlçenin iklim yapısına uygun meyve türlerinin

Diyarbakır'da ilk kez damla sulama yöntemiyle sertifikalı üretildiği meyve fidanları, kuraklık nedeniyle zor dönemler yaşayan ilçe çiftçisine önemli ölçüde alternatif oluşturacak. 5 yıldan bu yana merkeze bağlı Pınarkaya köyünde meyve fidanı üretimi yapan Erganili işletmeci M. Ali Aslanoğlu ile Ziraat Yüksek Mühendisi Zafer Aktürk, bu yıl damla sulama gibi modern yöntemlerle birlikte sertifikalı fidan üretimine başlayarak Diyarbakır genelinde bir ilki gerçekleştirdiler. Badem meyvesi ilçemizin toprağına ve iklimine son derece uyumlu bir meyvedir.

Bu bağlamda nasıl ki Gaziantep'in ismi fıstık ile özdeşleşmiş ise ilçemizin ismi de bu alanda kendine özgü ürünlerle özdeşleşip bir marka haline gelebilir" ifadelerini kullanırken,Ziraat Yüksek Mühendisi Zafer Aktürk ise, "Kaliteli, sağlıklı ve sertifikalı fidanlar üreterek, üreticinin verimli mahsul almasına hizmet etmek amacındayız" (DİYARBAKIR - İHA)

Hazro'da Badem Yetiştiriciliği Start Aldı

Diyarbakır'ın Hazro ilçesinde Badem Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi kapsamında 25 proje sahibine fide dağıtıldı.

Diyarbakır'ın Hazro ilçesinde Badem Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi kapsamında 25 proje sahibine fide dağıtıldı. Hazro ilçesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı'nın Sosyal Riski Azaltma Projeleri (SRAP) kapsamında Hazro İlçe Tarım Müdürlüğü ile ortaklaşa olarak hazırladığı 25 adet "Badem Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi"nin uygulama aşaması sona erdi.

(www.diyarinsesi.org. 21 Mayıs 2009)

Ergani’de 4 bin adet kiraz, fıstık ve badem fidanı dağıtıldı

05 Nisan 2011

Diyarbakır’ın Ergani İlçe Tarım Müdürlüğü’nce meyveciliği yaygınlaştırma çerçevesinde çiftçilere sertifikalı 4 bin adet kiraz, fıstık ve badem fidanı dağıtıldı. İlçe Tarım Müdürü Jale Ödemiş, bölgede yaygınlaştırılmasını istedikleri modern meyvecilik projelerinin hayata geçirilmesi için çiftçilere yönelik dağıtılan 4 bin adet sertifikalı meyve fidanlarının kısa zamanda meyve vererek bölge çiftçisine örnek olmasını ve aynı zamanda çiftçilere ekonomik katkı sağlayacak düzeye gelmesini amaçladıklarını söyledi.

(www.diyarinsesi.org)

Diyarbakır’da meyvecilik canlandırılıyor

23 Mart 2011

Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak, il genelinde tarımsal faaliyetlerin yapılacağı 695 bin hektar alanın mevcut olduğunu ve bu alanın sadece 26 bin 365 hektarlık bölümünde yüzde 3,79 oranında meyvecilik üretimi yapıldığını belirtti.

Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak, il genelinde tarımsal faaliyetlerin yapılacağı 695 bin hektar alanın mevcut olduğunu ve bu alanın sadece 26 bin 365 hektarlık bölümünde yüzde 3,79 oranında meyvecilik üretimi yapıldığını belirterek, “Biz bunu yeterli bulmuyor ve geliştirmek için çiftçilere her türlü desteği vermek adına projeler yapıyoruz” dedi.

Tarım İl Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi (DÜ) Ziraat Fakültesi, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü tarafından müşterek yapılan çalışmalar kapsamında ‘Meyvecilik, fidandağıtım ve bitkisel üretim geliştirme projeleri’ kapsamında çiftçilere 60 bin adet fidan dağıtımı yapıldı. Tarım İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen kahvaltılı toplantı ile proje tanıtımı yapıldı. Toplantıya katılan Vali Mustafa Toprak, 2009 sonbahar, 2010 ilkbahar ve 2010 sonbahar dönemlerinde toplam 2 milyon 856 bin 749 dekarlık alanda 115 bin 813 adet sertifikalı fidanlardan oluşan elma, armut, ceviz, badem, kayısı, nar, erik ve asma bahçeleri kurduklarını söyledi. Diyarbakır’ı geleceğin meyve üretim üssü yapmayı planladıklarını belirten Vali Toprak, “Şu ana kadar Diyarbakır’da 26 bin 365 hektarda yani tarımsal faaliyetlerin yapılacağı alanın yüzde 3,79 bölümünde meyvecilik üretim alanı var. Biz bunu yeterli bulmuyoruz, geliştirmek istiyoruz. Bu gibi projelerle de devletimizin vermiş olduğu teşvik sistemlerini devreye sokarak örnek bahçeler

kurup vatandaşlarımızı bu konuda teşvik etmek istiyoruz” dedi.

Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü ile Tarım Müdürlüğü tarafından müşterek yapılan çalışmalar kapsamında 60 bin adet fidanı çiftçilere dağıtmak üzere toplandıklarını belirten Vali Toprak, bu proje için 60 bin lira para harcandığını söyledi. Vali Toprak, “Bugün bu bilgilendirmelerle birlikte burada 60 bin adet fidan dağıtımı olacaktır. İl Özel İdaresi bütçesinden Çevre ve Orman İl Müdürlüğü kanalıyla kullandığımız, Ziraat Fakültesi’nde yetiştirilen ve Tarım İl Müdürlüğü aracılığıyla 20 bin adet aşılı badem fidanı ve yine 40 bin adet Antep fıstığı çöğürünün çiftçilere verilmesini sağlayacağız. Bu projenin bedeli de 60 bin liradan oluşuyor” ifadelerini kullandı.

5 Yeni Proje İçin 500 Bin Lira Ayırıldı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından 2010 yılında Diyarbakır’a 500 bin lira para gönderildiğini belirten Vali Toprak, bu para ile bitkisel üretimi geliştirme kapsamında 5 yeni proje hazırlandığını söyledi. Vali Toprak, “Bu para bitkisel üretimi geliştirme projelerine ayrılmak kaydıyla bize gönderildi.

Arkadaşların yaptığı çalışmalar sonucunda çok önemli 5 proje oluşturuldu ve gelen parayla bu projeleri hayata geçireceğiz. Bunlardan birincisi Diyarbakır karpuzu yetiştiriciliğini geliştirme projesidir. Diyarbakır karpuzu bizim için çok önemlidir. Ülkemiz adına çok önemlidir. Önemli bir markadır, bunu devam ettirmek, katma değerini arttırmak, çiftçilerimizin daha fazla bu

alanda üretim yapmasını temin etmek temel amacımızdır.

Dolayısıyla bu projeye 60 bin liralık kaynak ayırdık. İkinci projemiz yabani Antep fıstığı aşılama projesidir. Bu proje için 100 bin lira para ayırdık. Üçüncü projemiz çilek yetiştiriciliğini geliştirme projesidir. Bunun için 150 bin lira ayırdık. Dördüncü projemiz organik tarımı geliştirme projesidir. Bunun için 25 bin lira ayırdık. Diğer projemiz ise silajlık mısır yetiştiriciliği projesidir. Bu proje için ise 165 bin lira para ayırdık. GAP eylem planı, Kırsal Kalkınma Projeleri kapsamında Diyarbakır, Batman ve Siirt illerimizi kapsayan önemli destekler sağlanıyor. Bu proje ile kabayem olarak kullanılacak silajlık mısırın üretilmesine ağırlık vermek durumundayız. Bu manada DÜ Ziraat Fakültesi katkılarıyla 750 dönümlük alanda üniversite hocalarının kontrolünde silajlık mısır üretimi yapılacaktır” şeklinde konuştu.

D.Ü. Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ferit Kemal Sönmez, Tarım İl Müdürü Mehmet Ali Koçkaya, Çevre ve Orman İl Müdürü Murat Haspolatlı tarafından yapılan bilgilendirme açıklamalarının ardından toplantıya katılan çiftçilere sembolik olarak fidan dağıtımı yapıldı. Diğer fidanların ise Tarım İl Müdürlüğü tarafından çiftçilere ulaştırılacağı belirtildi. (www.diyarinsesi.org)

Üzüm

2005 yılı: 108787 ton üretim olmuştur. Diyarbakır’da bağ alanı 24.126 ha’dır. Üzüm üretimi ise 130741 tondur. (31) Bölgenin önemli ürünlerindendir. Kaynağını tarihten alır. Tarihte Diyarbakır’da tarım’da üzüm gözdedir.

(Diyarbakır salnameleri.c.3)

15-Diyarbakır üzüm

Diyarbakır ili ekonomisinin büyük bölümünün tarıma dayalı olması nedeniyle kuru tarım tekniğine dayalı olarak yapılan tahıl üretiminden sonra bağcılık önem taşımaktadır. Diyarbakır ve yöresinde yaklaşık 21.000 ha'lık bir alanda bağcılık yapılmaktadır. İlin bölge bağcılığındaki payı %15.7'dir. Üretim yaklaşık 119.000 ton, verim ise ortalama dekara 511 kg'dır. Diyarbakır ilinin en fazla Çüngüş ilçesinde yetiştiricilik yapılmakta olup bunu Çermik , Ergani ve Eğil ilçeleri izlemektedir.

Diyarbakır ve ilçelerindeki toplam bağ alanları; meyve veren yaştaki bağ alanı, 20.440 ha, meyve vermeyen yeni tesis edilmiş bağlar ise 1.360 ha' dır. Bu oran Güneydoğu Anadolu Bölgesi bağlarının %15.7'sini teşkil etmektedir. Bölgede Gaziantep ve Mardin illerinden sonra üçüncü sırayı almaktadır. İldeki üzüm üretimi 118.444 tondur. GAP yöresinde %15.8'lik oran ile üçüncü sırada bulunmaktadır. İlde dekara verim ise 511 kg/da civarındadır (35).

- Üzümün genetik menşei de bölgemizdedir.
- Günümüzde Ülkemizin özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi lokal üzüm çeşitliliği bakımından oldukça zengindir. Genetik analiz çalışmaları da bu bölgenin sahip olduğu genetik zenginliği doğrulamaktadır.
- Bölgede özellikle Diyarbakır ili ve ilçelerinde dağlık kesimler, vadilik alanları, dere kenarlarında ve su yataklarında yaygın olarak *Vitis vinifera* ssp. *silvestris* yabani asma tipleri tespit edilmiştir. Bölgede yapılan incelemelerde; Diyarbakır'ın Merkez, Dicle, Lice, Kulp, Silvan, Çermik, Ergani ilçeleri ile Bitlis'de merkez bahçelerde ve Ahlat ilçesinde, Elazığ'da Maden Çayı çevresinde ve Siirt'de dağlık alanlarda yabani asma populasyon varlığı tespit edilmiştir (2).

Kurutmalık Çeşitler

Ağırlıklı değerlendirme biçimi kurutmalık olan bu çeşitlerin hepsi de

çekirdekli olup, Sorava, Kaferan, Adberi çeşitleridir. Genel olarak sofralık olarak tanımlanan Sorava çeşidi bu yöremizde kurutmalık olarak değerlendirilmektedir.

Sorava çeşidi, silindirsel kanatlı konik salkım şekli, hafif oval taneli, kırmızı renkli, kalın kabuklu, tane içi gevrek etli, orta tatlı ve çok verimlidir. Keferan; salkım şekli omuzlu, yuvarlak, kırmızı siyah rengi, orta kalın, dolgun etli, orta sulu orta verimli çeşittir.

Sofralık – Kurutmalık Çeşitler

Bazı çeşitler yöre halk tarafından ağırlıklı olarak hem sofralık hem de kurutmalık olarak kullanılmaktadır. Bunlar; Ağek, Sarov, Şekeri, Vanki ve Zeyti'dir. Hem sofralık hem de kurutmalık amaçla kullanılan çeşitler arasında en yaygın yetiştirme alanı bulan çeşit Zeyti'dir. Beyaz büyük salkımlı ve albenisi yüksek bir çeşittir. Kuru üzümü de beğenilmektedir.

Ağek çeşidi orta kalınlıktaki kabuk yapısına rağmen beğenilen, tat ve albenili salkımı ile önem kazanmıştır. Adberi küçük salkım yapısına rağmen sofralık ve kurutmalık özellikleri ile Ergani ve Çermik ilçelerinde benimsenmiştir. Siyah üzüm çeşidinin meyve eti ise orta derecede renkli bulunmuştur. Yüksek oranda şeker içeriği bulunan bu çeşit az yetiştirilmektedir.

Şeker içeriği yüksek olan bir başka çeşitte Şekeri'dir. Daha çok kurutmalık özellikleri göstermekle beraber sofralık olarakta tüketilmektedir. Diyarbakır'da yaygın olarak yetiştirilen bir çeşitte Vanki çeşidi omuzlu dallı salkım, kısa oval yeşil-sarı renkli, kalın gevrek etli, orta sulu tatlı ve çok verimli bir çeşittir.

Tahannebi ise morfolojik erdişi fizyolojik dışı çiçek yapısından dolayı döllenme problemi yaşamakta ve çoğu yıllar salkımlar eksik döllenmeden dolayı küçük kalmaktadır. Çok kaliteli bir sofralık olmamasına rağmen erkenci olması nedeniyle Temmuz ayı ortalarında olgunlaşmasından dolayı tercih edilmektedir. Şitu; Ekim ayı sonunda hasat edilmekte ve salkımları ilkel şartlarda kış ayları boyunca muhafaza edilmektedir. İri ve seyrek taneli salkım yapısı ve sevilen tadıyla bu çeşit dikkate alınması gereken bir çeşittir.

Hasen; Diyarbakır ve ilçelerinde oldukça yaygın olarak yetiştirilen bir çeşittir. Sofralık olarak değerlendirilmesine rağmen sofralık özellikleri iyi değildir. Taneler orta irilikte, bol çekirdekli ve şeker içeriği düşüktür.

Sipiyek ve kohar çeşitleride sofralık olarak iyi değildir. Bu çeşitler orta mevsim beyaz üzüm çeşitleridir. İstanbullu çeşidi ise iri ve az çekirdekli tane yapısı ve albenili salkım yapısıyla standart görünümü vermektedir.

Renkli Sofralık Çeşitler

Diyarbakır ve ilçelerinde yetiştirilen üzüm tiplerinin hiç birisi standart çeşitlerden değildir. Bunlar Kış Gildunu, Kızıl Banki, Mikeri, Vilki, Siyah Gildur, Tayfi ve Balcani çeşitleridir.

Kızıl Banki; Diyarbakır ilinde en iri salkım yapısını veren üzüm çeşitidir. Salkım şekli omuzlu dallı, kısa oval kırmızımsı rengi, orta kalın gevrek etli az sulu tatlı ve çok verimli güzel bir çeşittir. Kış Gildunu konik silindirsel omuzlu, yuvarlak yeşil-sarı renkli orta kalın gevrek etli orta sulu, az tatlı orta verimli bir çeşittir. Vilki konik omuzlu,

yuvarlak orta kalın yumuşak etli, az sulu, tatlı orta verimli bir çeşittir. Son turfanda olarak ekim ayı sonlarında hasat edilmektedir. Bu salkımlar kışın tüketilmektedir.

Mikeri; daha çok Diyarbakır Eğil ilçesinde yaygınlaşmıştır. Sofralık kullanımı yanında pekmezlik olarak da kullanılır. Yine geççi olan Tayfi 'nin en belirgin özelliği tanelerin ucunda dikensi bir küçük çıkıntının olmasıdır. Kendine has bu özelliği Tayfi çeşidini diğerlerinden hemen ayırır. Balcani çeşidi iri ve gösterişli taneleri ile dikkat çeker.(35

Çüngüş'te Üzüm ve Bal Festivali

Diyarbakır'ın Çüngüş ilçesinde "4. Üzüm-Bal, Kültür ve Turizm Festivali" düzenlendi. Pestilin yapılması anlatılırken, üzüm, bal, pekmez ve pestilde dereceye girenlere ödülleri verildi. (www.diyarinsesi.org. 22 Eylül 2010)

Dut Ağaçları

Diyarbakır salnamelerinde Dut ağaçlarından vaktiyle çok istifade edildiği söylenmektedir. (3)

17-Diyarbakır dutu

18-karadut(Karahübür

2005 yılı :1463 ton üretim yapılmıştır.

19-Tarihte Diyarbakır'da dut toplayan kadınlar

Diyarbakır şeftalisi

2005 yılı :321 ton üretim yapılmıştır. Seçme, pespande, dikenliğ, yarım dikenliğ türleri vardır. Bu 4 tür kum malı denilen ince kabuklu şeftali çeşididir(5).

20-Diyarbakır şeftalisi

Diyarbakır Karpuzu'da Güvercin Gübresi İle Çok Büyük Boyutlardaydı

2008'de Diyarbakır'da 6624 ha. Alanda karpuz ekilmiştir. 250.910.680 ton karpuz elde edilmiştir. (33)

20-Diyarbakır karpuzu
(Foto :A.Tekin-N.Satıcı)

21- Yolda karpuz satışı

Yetiştirilen Karpuz Çeşitleri ve Özellikleri:

İrilikleri itibariyle dünyaca meşhur olan Diyarbakır karpuzları yuvarlak – beyzi alacalı karpuzlar sınıfına girmektedir. Bunlar arasında özellikle sürme,pembe ve ferik adları ile tanınan çeşitler yaygın olarak yetiştirilmektedir.

1 – Sürme Çeşidi:

Diyarbakır karpuzları arasında en iri olan çeşittir. Kabuk renkleri,koyu yeşil üzerinde uzunlamasına geniş dilimler halinde çizgilidir. Kırmızı renkte olan eti oldukça tatlıdır. Fakat bilhassa biraz fazla olgunluk halinde tamamen lifli bir hal almaktadır. Kabuğu kalın ve dayanıklı olduğundan hem nakliyat hemde uzun süreli muhafazaya oldukça elverişlidir. Tipik yetiştirme usulü ile yetiştirildiğinde 50 – 60 kilo hatta 75 kilo kadar iri meyveler elde edilebilmektedir. Bütün meyve olarak yenmesi hemen hemen imkansız olduğundan çoğunlukla dilimler halinde satılmaktadır. Çekirdekleri yörede yetiştirilen diğer yerli çeşitlere nazaran iri ve siyahtır. Sürme çeşidi "Sürme hırsızı" adıyla da anılmaktadır.

2 – Pembe Çeşidi:

Kabuğu parlak yeşil üzerine koyu yeşil renkli çizgilerle uzunlamasına çizgilidir. Kabuğu 1.5 cm. kadar kalındır. Eti pembeye yakın açık kırmızı renktedir. Bundan dolayı pembe

karpuz adını almıştır. Eti hafifçe lifli olmasına rağmen oldukça tatlıdır. Çekirdekleri küçük ve siyah renktedir. Meyvelerde ortalama ağırlık 23 – 30 kilo arasındadır.

3 – Ferik Çeşidi:

Şekil ve kabuk özellikleri itibari ile sürme çeşidine benzer. Fakat meyveleri daha küçüktür. Ortalama meyve iriliği 8 – 15 kg arasındadır. Eti daha kırmızı renklidir. Çekirdekleri siyah bazende sarı olabilir.

4 – Siyah (Kara Kış) Karpuz:

Ağırlığı 5 – 20 kg arasındadır. Çekirdeği siyahtır. Yörede “siyah kışlık karpuz” adıyla anılmaktadır. Hasattan sonra kış aylarında bahara kadar adi depo şartlarında muhafaza edilmektedir. İnceleme gezime esnasında çiftçilerden tohumunu istediğimizde bu çeşidin artık yetiştirilmediğinden dolayı tohumunu bulamayacağımızı öğrendik. Bu durum beyaz kabuklu kışlık karpuz için de geçerlidir. Bu sonuç da gösteriyor ki korunmaya alınmadığında ıslah materyali olabilecek bir çok çeşidimiz kaybolmaya mahkumdur.

5 – Beyaz (Beyaz kış) Karpuz:

Kara karpuz gibi bu çeşit de kış ayları sonuna kadar saklanabilmektedir. Kabuk rengi hariç tüm özellikleri “kara kış karpuzu” gibidir

Diyarbakır Karpuzunun Yoğun Olarak Yetiştirildiği Köyler:

Diyarbakır karpuzu,merkeze bağlı olan ve Dicle nehri kıyısında bulunan şu köylerde yoğun olarak yetiştirilmektedir.

1. Sivritepe (Şeyhelan) Köyü
2. Erimli (Sımakı) Köyü
3. Tekkaynak (Yuvacık)
4. Feri Köyü
5. Tepe Köyü

(<http://www.diyarbakirtarim.gov.tr/>)

Diyarbakır Karpuzu Amerikan Tohumluğuna Yenildi

ATO'nun araştırmalarına göre, çiftçilerin, uzun yola dayanıklı ve kısa sürede meyve veren tohumları tercih etmesi, Diyarbakır karpuzunun ABD'den ithal tohumluğa yenilmesine yol açtı. Üretici ve tüketici tercihlerindeki

değişiklik karpuzda da yaşanınca Diyarbakır karpuzu, sadece Dicle nehri kıyısındaki Erimli, Sivritepe, Güzel, Develi gibi birkaç yüz dönümlük kısıtlı alanda yetişir oldu. TÜİK verilerine göre, Türkiye’de 2009 yılında 3 milyon 810 bin ton karpuz üretildi. Türkiye’nin 2009 yılı karpuz tohumluğu üretimi ise bin 83 kilogramı hibrit olmak üzere 5 bin 43 kilogram oldu. Aynı yıl yapılan tohumluk ithalatı da 11 bin 898 kilogramı hibrit olmak üzere 58 bin 827 kilogram olarak gerçekleşti. Bu verilere göre, 2009 yılında temin edilen tohumluğun yüzde 92’si ithal edildi. (Dsöz. 21.11.2010)

Kavun çeşitleri

1. Cep kavunu : Yuvarlak şekilde alt ve üstten basıktır. Dilimlidir. Ağırlığı 5-10 kg arasındadır. Çok tatlı ve lezzetlidir. İnce kabuklu olduğundan ancak 20 gün muhafaza edilebilir.
2. Külahlı : Beyzidir. Dilimli ve dilimsiz neveleri vardır. Eti Beyaz veya sarı renklidir. Cep kavunu kadar tatlı değilse de şeker nispeti daha fazladır. Eti sert, lifleri kuvvetlidir. Kalın kabuklu olduğundan 4 ay saklanabilir. Ağırlığı 10-25 kg. arasındadır.
3. Şeyhani(Tat kavunu) :Yuvarlak ve dilimlidir. Ağırlığı 10-20 kg arası değişir. Eti kokulu lezzetli ve sertcedir. Etinin rengi beyaz veya kırmızıya yakın bir sarıdır. Bir ay muhafaza edilebilir.
4. Asma kavun :Kabuğu turuncu renktedir. Eti beyaz ve tatlıdır. Ekimde koparılır. Hemen yenmez, dilimlidir, sicimlerle tavana asılır. Kışın yenir. Üç aya kadar saklanabilir, ağırlığı 4-8 kg arasındadır.
5. Mollaköy kavunu: Beyzi ve dilimlidir. Eti tatlı,fazla kokulu ve lezzetlidir. Turuncu, beyaz renktedir. Ağırlığı 4-8 kg arasında

değişir, 20 gün muhafaza edilebilir. Az ekilir.

6. Bei kavunu : Köylerde susuz arazide ekine kavunlardır. Çok ince kabuklu olup, dayanıksızdır. Temmuz ayında yetişir. Eti tatlı veya meyhoştur. Kendine has kokusu olur. Ancak 3-5 gün saklanabilir. Ağırlığı 1-5 kg ağırlığındadır (38).

İncir

2005 yılı :745 ton üretim yapılmıştır.

Şekil olarak güzel gözükmese de tadı mükemmeldir.

22-Çermik inciri

Diyarbakır ilinde Çermik, Eğil, Dicle, Hani ve Ergani’de incir yetiştirilmektedir. Yetiştirilen incirler kaliteli olduklarından pazarlanabilmekte ve kurutulmaktadır (32).

Diyarbakır armudu

2001 yılı 93.370 adet Armut ağaç, yıllık 2.040 ton üretim yapılmıştır.

23-Diyarbakır armudu

Diyarbakır narı

2002 yılı (DİE) 815 ton üretim yapılmıştır. Çermik ve Çüngüşte narcılık yaygındır. Çüngüş ilçesine bağlı Geçit köyünde düzenlenen '1. Nar Kesim Şenliği' coşkulu bir şekilde kutlandı.

Çüngüş'te Nar Festivali

24-Diyarbakır narı

Diyarbakır'ın Çüngüş İlçesine bağlı Geçit köyünde "2. Nar Kesim Festivali" düzenlendi. 21 Eylül 2010

25-Kocaköy nar

26-Kocaköy'de narcılık giderek

27- Silvan'da nar

Diyarbakır çiftçisine ücretsiz örnek meyve bahçeleri kuruluyor

Diyarbakır İl Tarım Müdürü Mehmet Ali Koçkaya, "Güneydoğu'da meyveciliği geliştirmek için isteyen her çiftçinin arsasına örnek meyve bahçeleri kurduklarını" söyledi.

01 Ekim 2010

Diyarbakır İl Tarım Müdürü Mehmet Ali Koçkaya, Güneydoğu'da meyveciliği geliştirmek için isteyen her çiftçinin arsasına örnek meyve bahçeleri kurduklarını söyledi.

Diyarbakır'ın meyvecilik bakımından şartlarının çok uygun olmasına rağmen ticari amaçlı meyve bahçelerinin olmadığını belirten Koçkaya, "Bölgede genelde ikram amaçlı meyve üretiliyor. Yani misafire ikram edelim yeter diyor. Artık örnek meyve bahçeleri kuruyoruz. Teknik elemanlarımız bahçeyi kurduktan sonra gerekli eğitimleri veriyor. Amacımız Diyarbakır'da meyveciliği geliştirerek istihdam açısından bir sektör haline getirmektir." dedi.

Diyarbakır'da çiftçilerin hububat yerine bakanlık tarafından desteklenen meyveciliğe yönelmeleri gerektiğini anlatan Koçkaya, "Çiftçilerimizin büyük kısmı hububat tarımı yapıyor. Kaliteli ve yüksek verim elde etmeleri için tarım alanında gelişen teknolojiyi takip etmeleri, destekleme kapsamındaki meyvecilik gibi ürünlere yönelmeleri gerekir. Son dönemini iyi değerlendirsınler. Bize müracaat etsinler." şeklinde konuştu.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın destekleme kapsamına aldığı meyveciliğin yapılmasını isteyen Koçkaya, "Böylece çiftçimiz daha fazla kazanmış olacak. Ülkemizde tarımsal sanayinin geliştiği illerde çiftçiler tarım alanında ihtiyaç duyulan her türlü girdi teminini ve ürün pazarlamasını oluşturdıkları birlikler aracılığı ile yapıyor." dedi.

Meyvecilik İkrâm İçin Değil Ticaret İçin Yapılmalı

Diyarbakır'a atandığından bu yana meyvecilik konusu üzerinde özenle durduğunu anlatan Koçkaya, yaptıkları çalışmada çok sayıda meyvenin eş dost ve akrabaya ikram amaçlı iki üç ağaçla sınırlı şekilde yetiştirildiğini tespit ettiklerini kaydetti.

Koçkaya şunları söyledi: "Çiftçinin tarlasının başına iki üç incir ağacı yetiştirdiğini görüyoruz. Eş dosta ikram amaçlı bunu yapıyor. 3 ağaç yerine 300 ağaç yetiştirse hububattan daha fazla gelir elde edeceğini anlatıyoruz. Benzer örnekleri bütün meyve türlerinde görüyoruz. Meyveciliği ikram için değil ticari kazanç için yapmalıyız. Bu amaçla isteyen çiftçilerimize 10-15 dönümlük alanda örnek bahçeler kuruyoruz. Çiftçinin yapacağı tek şey var bize müracaat etmesi."

Koçkaya, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yürütülen 2009-2010 Üretim Sezonu Sertifikalı Fidan desteklemeleri ile Diyarbakır-Batman-Siirt Kalkınma Projesi (İFAT) desteklemeleri çerçevesinde onlarca çiftçiye binlerce TL hibe sağladıklarını kaydetti. (AktifHaber.com)

Meyan kökü

Meyan kökünden elde edilen meyan şerbeti ve Cola'nın ana maddelerindendir.

Bu arada ister yemekten önce ister yemekten sonra gezerken yolda sırtındaki süslü koca güğümü ile dolaşıp elindeki çingirakları şingırtıdan meyan kökü satıcılarını göreceksiniz.

Meyan köküne orada ava suse diyorlar. Yörenin özgün içeceklerinden olan meyan kökü, aslında bilinen kolalı içeceklerin atası sayılabilir. Fakat bölge halkı bu maddeyi daha farklı biçimde içmeye alışmış. Akşamdan suya yatırılan meyan kökleri sabaha kadar suyun içinde çözülüyor.

Çözülen bu su daha sonra süzülüp içine buz atılıp iyice soğutulduktan sonra, sırtta alınan bakırdan

yapılmış bir tür güğümden bardaklara dolurulup veriliyor. Diyarbakır'a sıcak bir günde gittiyseniz size bol bol meyankökü içmenizi öneririz.

28-Meyan kökü

Meyan şerbetinin yararları

Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimi ve Klinik Biyokimya Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ramazan Yiğitoğlu, Meyan kökünün kaynatılarak ve suyu içilerek elde edilen ekstresinin çeşitli hastalıklara faydalı olduğunu söyledi.

Meyan kökünde, 'saponin, glisirizin, flamorait, kumarin, izizoflavan' gibi günümüz tıbbında ilaç olarak kullanılan bir çok yararlı madde bulunduğunu belirten Yiğitoğlu, "Bronşit, mide ülülseri, soğuk algınlığı, öksürük, egzama, prostat kanseri, hepatit, artartrit gibi iltihabi hastalıklar ve karın ağrılarında spazm çözücü gibi çok amaçlı kullanılmaktadır" dedi. Yiğitoğlu, bronşit hastalığında faydalı olduğu bilinen saponinlerin, bakteri öldürücü ve virüs enfeksiyonlarına karşı ilaç olarak kullanıldığını ifade ederek, şunları kaydetti:

"Kumarin, antitirombosit etkiyle pıhtılaşmayı önleyici olarak damar sertliğinde yararlı olmaktadır. 2000 yılında ASCO Dergisi'nde yayınlanan birkaç makalede PC-SPES prostat kanserinde umut lanse edilen 8 bitkinin özünden oluşan ilahtaki bileşen meyan köküdür. Meyan kökü kullananlarda potasyum kaybı olacağından, günde en az 1 adet muz ya da 5-10 adet kayısı gibi potasyumdan zengin olan gıdalar yenilmeli."

Beyin-damar hastalığı, böbrek ve karaciğer rahatsızlıkları olan kişilerin, çeşitli yan etkiler görülebileceği için meyan kökünü tüketmemeleri gerektiğini kaydeden Yiğitoğlu, meyan kökü kapsülünün, iltihap önleyici

etkisi olduğu için hepatit hastalığında ise günde düşük dozda (200 mg) kullanılmasının yararlı olduğunu söyledi. Yiğitoğlu, yüksek dozda ve 6 haftadan fazla meyan kökünün kullanılması durumunda toksik etkiler görülebileceği uyarısında bulunarak, 2-3 hafta kullanıma ara verilmesi gerektiğini belirtti. Prof. Dr. Ramazan Yiğitoğlu, meyan kökü çayının yarım bardak kaynatılmış suya 2-4 gram meyan kökü atılarak, 5 dakika dinlendirildikten sonra içilebileceğini sözlerine ekledi. (GDekspres)

Sebzeler

Meftünede kullanılan kabak

2005 yılı : 369 ton üretim yapılmıştır.

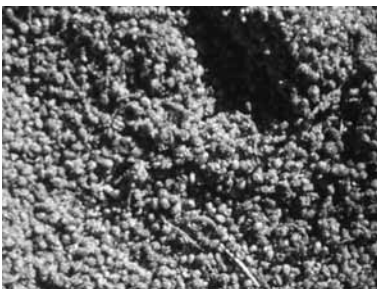

29-Lice kabağı

İlkbaharda Kenger

30-kenger

31- Dolma için Sumak

Domates

2005 yılı :81 076 ton üretim yapılmıştır.(33)

32-Çermik domatesi

Sonbaharda domates ürünleri için hazırlıklar başlar. Salça bu noktada ön plandadır. Eylül başlarında domates, biber salçası yapılır, bulgur hazırlanırdı.

33- Domates salçası

Sonbaharda Yerli Patlıcanlar Pazara Renk Katar, Patlıcan Kurutma İşlemi Başlıyacaktır

2005 yılı, patlıcan üretimi 35948 ton, dolmalık biber üretimi 7894 ton, sivri biber üretimi 1.350 ton yapılmıştır(33).

34-Yerli patlı

35-Sonbaharda Patlıcan ve biber kurutulurdu

36-Her evde turşu kurulurdu

Meşhur turşucumuz Turşuci Hacı Mihame'ydi (44)

Domalan Mantarı Geçim Kaynağı Olabilir

Prof. Dr Abdunnasır Yıldız, bu mantar çeşidinin Diyarbakır'da ucuz, ancak Avrupa'da satışının pahalı olduğuna vurgu yaptı. Diyarbakır'ın Çınar ve Bismil ilçelerinde köylü vatandaşlar tarafından toplanan bu mantar kilosu 5 TL'ye satılıyor. Ancak Konya'da tüccarlar tarafından bu mantar çeşidi Almanya'ya gönderilerek burada kilosu 100 avro'ya satılıyor.

37-kültür mantarı

Diyarbakır'da Seracılık Ön Plana Çıkmaya Başladı

38- Ergani yolunda bir seracılık işletmesi

Seracılık faaliyetlerinin ilimizde başlaması ise çok yenidir. 2000-2001 yılında Güvendere ve Karaçalı köylerinde 500 m²'lik seralarda başlayan seracılık takip eden yıllarında ivme kazanmıştır. Daha sonra Kayapınar ilçesine bağlı Yaytaş köyünde 5 dekarlık ve 30 dekarlık seralar kurulmuş ve sebze üretimi gerçekleştirilmiştir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kırsal Kalkınma Yatırımların Desteklenmesi Programı çerçevesinde seracılığa destekleme verilmiştir. Bu program kapsamında yatırımın % 50'si hibe edilmektedir. 2008-2009 tarihinde 4. etapta 2 adet güneş enerjisi ile ısınan sera projesi yatırıma alınmıştır. Ayrıca 2009-2010 yılı 5. etapta ise 10 adet sera yapımı ekonomik programa alınmıştır. Silvan ilçesi başta olmak üzere diğer ilçelerde seracılık yapılmaktadır.

Bismil ilçemizde son yıllarda seracılık faaliyetleri hız kazanmış olup kooperatifler kurulmak

suretiyle seracılık yapılmaktadır. Bismil ilçesinde mevcut durum itibarıyla faal olan 2 adet sera bulunmaktadır. Bismil Çöltepe köyü içinde bulunan sera 2005 yılında yatırıma alınmıştır. 50 üyeden oluşan sera kişi başına 500 m² olmak üzere toplam 25 dekar alanı kapsamaktadır. Katı yakıtla (kömür) ısıtılmaktadır. Üretim yazlık sebzeler olarak ve karışık yapılmaktadır.

Bismil ilçesi Esentepe köyü içinde bulunan sera 2009 yılında yatırıma alınmıştır. 50 üyeden oluşan sera kişi başına 500 m² olmak üzere toplam 25 dekar alanı kapsamaktadır. Katı yakıtla (kömür) ısıtılmaktadır. Güz üretimi domates olarak yapılmıştır (6).

Bismil'de Modern Domates Seracılığı

Diyarbakır'ın Bismil İlçesinde bir Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin dünyada uygulamakta olan en son teknolojik tarım sistemlerini kullanılarak yaptığı domates serası çiftçilere örnek oldu.

Kullandıkları sistemle, bölgede mevcut diğer seraların aksine gübreleme başta olmak üzere havalandırma, sulama, kapı ve kapakların açılıp kapanması gibi birçok işin teknoloji sayesinde kendiliğinden yapıldığını belirten Bismil Esentepe S.S. Tarımsal Kalkınma İşletme Genel Müdürü Cevat Yıldız, "Seramız Tarım Bakanlığının Bölgesel Kalkınma Teşviklerinin sonucunda tarım bakanlığından aldığımız 5 yıllık, 2 yıl geri ödemesiz kredi ile yapılmış 25 dönüm bir seradır. Seramızın özelliği; Şu anda dünyada uygulamakta olan en son teknik ve teknolojik tarım sistemleri kullanılarak yapılmış olup, bölgemizde hatta ülkemizde en modern sera projelerinden birisidir." dedi.

Teknolojik olarak yaptığımız sera yatırımını ürün olarak geri kazandıklarını ve bunun çok karlı bir proje olduğunu belirten Yıldız, bilgisayar destekli seracılığı, diğer seraları ziyaret ederek öğrendiğini ifade ederek, *“Konuyu kooperatifte olan arkadaşlarımızla birlikte enine boyuna araştırdık. Çok karlı bir yatırım olduğunu gördük. Kooperatif kurarak 25 dönüm üzerinde sera yaptık. Bu yatırım sonucunda toplam 70 kişiye istihdam sağlamış olmanın yanında bölge insanına çok önemli bir teşvik, özendirme ve örnek olmamızı aynı zamanda sektöre ve bu yatırıma ilgi duyanların sayısını artırıp, cesaretini kuvvetlendirilmiştir.”* dedi.

Sera kapasitelerini arttırmayı düşündüklerini ifade eden Yıldız sözlerini şöyle sürdürdü: *“Bismil’de yaptığımız Seranın üretimi sonucunda yarı organik sebzelerin üretilmesiyle halkımız hem sıhhatli, hem de ucuz sebzedden istifade edilebilmektedir. Devletimiz ve halkımızdan aldığımız maddi manevi desteklerle sera yatırımımızı artırıp, toplamda 175 bin m2 bir sera yapmanın plan ve gayretleri içersindeyiz. Ürettiğimiz ürünler büyük bir talep görmekte olup, özellikle kurumsal market ve gıda sektörü tarafından devamlı şekilde istenmektedir. Bizler şu anda her geçen gün artan talep patlamasına mal yetiştiremiyoruz.*

Bundan dolayı yatırımlarımızı arttırma kararı aldık. Şu anda ülkemizin diğer şehir ve bölgelerinde satış için ciddi diyaloglarda bulunuyoruz. Üretimde olduğu gibi, satış pazarlama ve tüketimde de modern bir metot takip etmekteyiz. Aynı zamanda yurt dışında çok ciddi talepler almaktayız.”

(Hasan Gündüz – İLKHA). 08 Mart 2010

Silvan’dan Seracılıkta Önemli Adım

Silvan’da ‘Kırsal Kalkınma Projesi’ kapsamında hazırlanan seralar Kaymakam Doğan Demirdaş ve kurum amirleri tarafından ziyaret edildi. Silvan’a bağlı Cengiz mezrasında kurulan modern seralar ile sera sebzeciliğinde yeni bir dönem başladı. Önemli bir tarım potansiyeline sahip olan Silvan meyveciliğin yanında seracılık ile ilgili olarak da her geçen gün önemli adımlar atılmaya başladı. 12 dönüm alana sahip 2 bin 500 adet yüksek tünel ve 70 dönüm örtü altı karpuz ile 60 dönüm açık sebzecilik seracılığı yapımının tamamlandığı ve seraların 1 milyon 400 bin TL’ye mal olduğu belirtilirken, seracılığın önemli bir istihdam sağlayacağı vurgulandı. (www.internethaber.com. 06 Nisan 2010)

Resimler :Zir.Müh.Halef Çiller

Pirinç

2005 yılı hektar başına kilo olarak verim:
Diyarbakır'da 3480- 1583 ha.6050 ton (33)

39-Karacadağ pirinci

Diyarbakırda Karacadağ pirinci yetişmektedir. Diyarbakır 1. alt bölgede 2470 ton pirinç, 4. alt bölgede (Çermik-Çüngüş). 686 ton pirinç üretimi vardır. Silvanda ve Kocaköyde pirinç, ekimi ön plandadır. 2003'te Diyarbakır'da ,3732 ton pirinç, elde edilmiştir.

1937 yıllarına ait bir kitapta 'İlde pirinç ekimi çok önemli bir yer tutar. Diyarbakır pirinçleri artım ve tat itibari ile çok yüksek bir derecededir. Karakılçık, akkılçık, kırmızı kılçık denen üç cins çeltik vardır. Karakılçık cinsinin taneleri ufak,yuvarlak ve serttir.Baş ağından güç ayrılır. Akkılçığın taneleri ise büyük ve uzundur.

Bu pirinç daha çok tutulur ve diğerlerinden daha güzeldir. Fiyat itibarile de farklıdır. Kırmızı kılçık ise açık kırmızı renkte olup bugün hemen hemen ekilmemektedir. Merkez, Silvan, Bismil, Lice ve Kulp ilçelerinde pirinç ekilir. İlin en güzel pirinçleri Karacadağda yetişen pirinçlerdir.(7)

Hani'de Aspir Bitkisi Deneme Üretimi Başladı

Diyarbakır'ın Hani ilçesinde alternatif üretim araştırmaları çerçevesinde, Aspir bitkisi 5 dekarlık bir alanda ekilerek ilçede ilk defa deneme demonstrasyon çalışması yapıldı. Yapılan çalışmada Aspir bitkisinin üretimi gerçekleştirildi.

Hani'ye bağlı Gürbüz beldesinde bir tarlada bu yıl ilk defa deneme amaçlı olarak ekilen Aspir bitkisinin üretim alanında incelemelerde bulunan İlçe Tarım Müdür İlyas Kıran, çalışmanın önemli olduğunu vurgulayarak, "Aspir bitkisinin bu yıl ilk defa deneme amaçlı olarak ekimini planladık. İlçeye bağlı Gürbüz beldesinde tarla sahibi Mehmet Osmanoğlu'na ait 5 dekarlık bir alanda Aspir bitkisinin yetiştirilmesi için yapılan denemede bitkinin bölgemizde iyi sonuçlar verdiğini gördük. İlçenin tarım ekonomisinin gelişiminde büyük bir fayda sağlayacak. Aspir yağ oranı yüksek bir bitki, yaklaşık yüzde 25-30 arasında. Dönümünden sulu şartlarda 400 kg.

susuz şartlarda 200 kg. verim alınabiliyor.

Ülkemizdeki yağ açığından dolayı yağlık bitkilerin üretiminin artması gerekiyor. Bu aspir gibi, kanola gibi bitkilerin ekiminin yaygınlaşması gerekiyor. Özellikle susuz arazileri olan çiftçilerimize Aspir ve Kanola bitkilerini ekmelerini tavsiye ediyoruz. Bu çalışmanın ilçemizdeki çiftçilerimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.” dedi. (www.diyarinsesi.org)

Pazarlama

40-Yol kenarında meyve ve sebze satışları

41-Semt pazarları

42- Kapalı çarşı-Hububat satışı

43-Sebze hali

44-Tarım fuarları

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

Diyarbakır'da Hayvancılık Ve Tarım Fuarı

18 Şubat 2011

Diyarbakır'da bu yıl üçüncüsü düzenlenecek olan Tarım ve Hayvancılık Fuarı'nın Ortadoğu'nun en büyük sektör fuarı olması hedefleniyor.

Diyarbakır'da 13-17 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek olan Tarım ve Hayvancılık Fuarı için kamu ve özel kuruluşların işbirliğinin sağlanması amacıyla Karacadağ Kalkınma Ajansı'nda toplantı düzenlendi.

Diyarbakır Vali Yardımcısı Ahmet Dalkıran, toplantıda yaptığı konuşmada, fuarın Diyarbakır ekonomisinin başta İran, Suriye ve Irak olmak üzere tüm Ortadoğu bölgesine entegrasyonuna katkı sağlayacağını söyledi.

Kamu olarak fuarın verimli geçmesi için tüm paydaşlar gibi aktif rol üstleneceklerini belirten Dalkıran, *"Fuarın özellikle bölge ülkelerinde ve Türkiye genelinde tanıtılmasını arzuluyoruz. Bu yıl üçüncüsü düzenlenecek Diyarbakır Tarım ve Hayvancılık Fuarı'nda özellikle genç ve kadın üreticileri görmeyi önemsiyoruz. Fuarın ilimizin hem ekonomisine hem de sosyal yapısına katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Bu kapsamda sadece kamu ve özel sektör değil, aynı zamanda sivil toplum kuruluşlarını da fuarda görmeyi arzuluyoruz"* dedi.

Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. İlhan Karakoyun ise fuarı Diyarbakır'ın dünyaya açılan kapısı olarak gördüklerini bildirdi.

Diyarbakır'ın, 2020 yılında nüfusunun 1,1

milyara ve Gayrisafi Yurt İçi Hasılasının ise 1,3 trilyon dolara çıkacak olan Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya yakın olmanın avantajına sahip olduğunu anlatan Karakoyun, özellikle tarım sektörü için büyük fırsatların doğacağını kaydetti.

Küresel ısınmanın birçok alanda sorunlara neden olsa da bazı fırsatları da sunduğunu aktaran Karakoyun, şöyle konuştu:

"Diyarbakır, 190 milyar dolarlık pazara sahip olan Ortadoğu'nun başta tahıl, baklagiller, hayvansal ürün ihtiyacını karşılayabilir. Bu konuda fuarlar olmazsa olmaz konumda. Diyarbakır Tarım ve Hayvancılık Fuarı'nı bu ekseninde önemsiyoruz. Tarım fuarı sadece ürünlerin sergilendiği bir alan olmaktan çıkıp bölge ülkelerinden gelecek alıcılar ile yerli üreticilerimizin buluşma noktası olacak. Karacadağ Kalkınma Ajansı olarak işadamlarımızı alım heyetleri ile buluşturmayı hedefliyoruz."

İl Tarım Müdür Yardımcısı Sedat Bayar da kurum olarak fuarın daha geniş kitlelere ulaşması için aktivitelerde bulunacaklarını kaydetti.

Bölgede kıt imkanlarla önemli işlere imza atan üreticilerin bulunduğunu belirten Bayar, *"Elektrik kablosundan damla sulama yapan üreticimizi, genç ve kadın yeni nesil çiftçilerimizi fuar sayesinde tüm Türkiye'ye tanıtmak istiyoruz"* diye konuştu.

Fuara Türkiye genelinde büyük ilginin olduğunu belirten TÜYAP Bölge Müdürü Kadir Baver Paçal da, şu ana kadar yüzde 65 doluluğa ulaştıklarını, toplam 5 bin 500 metrekarelik kapalı alana sahip fuarın Diyarbakır'ın ekonomisine büyük katkı sağlayacağını dile getirdi. Toplantıda, bu yıl düzenlenecek olan Diyarbakır Tarım

ve Hayvancılık Fuarı'nın Ortadoğu'nun en büyük sektör fuarı olmasının hedeflendiği vurgulandı. (www.diyarinsesi.org)

Diyarbakır'da Tarım, Hayvancılık, Tavukçuluk Fuarı

06 Nisan 2011

Diyarbakır'da 13-17 Nisan tarihleri arasında "3. Ortadoğu Tarım, Hayvancılık, Tavukçuluk ve Süt Endüstrisi Fuarı" gerçekleştirilecek. TÜYAP'tan yapılan açıklamada, TÜYAP, Türk Tarım Alet ve Makinaları İmalatçıları Birliği'nin işbirliğiyle, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Diyarbakır Valiliği, Büyükşehir Belediyesi, Tarım İl Müdürlüğü, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Ticaret Borsası ve KOSGEB'in katkısıyla, 13-17 Nisanda TÜYAP Diyarbakır Fuar Merkezi'nde "3. Ortadoğu Tarım, Hayvancılık, Tavukçuluk ve Süt Endüstrisi Fuarı" düzenleneceği bildirildi.

Bölgenin en etkili ticari buluşma merkezi olan Diyarbakır'da, geçen yıl 71 bin 873 kişi tarafından ziyaret edilen fuarın 180 firma ve firma temsilciliğinin katılımıyla, tarım ve hayvancılık sektöründeki son gelişmeler ile yeniliklerin topluca sergilendiği tarım sektörünün gelişmesine öncülük eden, bölgenin en büyük ve kapsamlı fuar olma özelliği taşıdığı kaydedildi.

(www.diyarinsesi.org)

Urfa yolunda tarıma dayalı sanayi örnekleri

Pamuk

Ülke pamuğunun %11'i Diyarbakır'dan karşılanmaktadır.

Diyarbakır 70.175 ha ekim alanı Türkiye pamuğunun %11'ini oluşturmaktadır. Ülkemiz 2004'te 629.384 ha. pamuk ekim alanı ve 2.294.299 ton pamuk üretimi mevcuttur. Türkiye pamuk üretim miktarı yönünden dünyada dördüncüdür. Diyarbakır 356kg/da ortalama kütlü pamuk üretimi ile bölge veriminden yüksek verim almaktadır.(8)

45-Pamuk toplayan kadınlar

46-Diyarbakır pamuğu

- Pamuk bol olunca tarihte buna dayalı sanayi de gelişmiştir.
- Bu alanda çırçır fabrikalarının da ön plana geçtiğini gözlemekteyiz.

Tarıma Destek Veren Kurumlar

DSİ özellikle sulama kanallarıyla çiftçinin destekçisi

47-DSİ

Sulama kanalları

Silvan ve Bismil ovalarında 18 bin 500 hektar yani 185 bin dönümlük alanı sulayacak önemli bir projenin çalışmaları yaz kış demeden devam ediyor. 150 kilometre uzunluğunda yapılacak olan ana kanal ile toplam 18 bin 500 hektarlık alanın sulanması gerçekleştirilecektir.

- Sulanabilir arazi.680.964 ha. Ekonomik olarak sulanabilir arazi.455.395 ha.
- Sulanan arazi varlığı(DSİ). 16.659 ha. Sulanan toplam alan.88.101 ha. (33)

Hükümetin GAP'ı tamamlamak için uygulamaya koyduğu Eylem Planı'nda umut verici gelişmeler yaşanıyor. GAP Eylem Planı kapsamında kaynak aktarılan baraj ve tesislerin büyük kısmı bitme aşamasına geldi. Hızla devam eden projelerin bitirilmesiyle 318 bin kişi iş imkânına kavuşacak. 2010 birim fiyatına göre eylem planı kapsamında hayata geçirilen projelerin toplam maliyeti 6 milyon 700 bin lira. Eylem planı kapsamında

en büyük projeler DSİ alanında yürütülüyor. Diyarbakır DSİ Bölge Müdürü Turkey Özgür, devam eden projelerin bitmesi için büyük bir çaba içinde olduklarını söyledi. Çalışmalar hakkında bilgi veren Özgür, Kralkızı ve Dicle barajlarında toplanacak suyun Diyarbakır'ın yanı sıra Ergani, Çınar ve Bismil'de 130 bin 159 hektar alanın sulanmasını sağlayacağını belirtti. Barajların yapımını hız verdiklerini belirten Özgür, Kralkızı Barajı ve Maden Çayı üzerinde inşa edilen hidroelektrik santralinin yılda 146 milyon kwh enerji üreteceğini söyledi. Dicle Barajı ve Dicle Nehri üzerinde inşa edilen santralin 110 yılda 298 milyon kwh enerji üreteceğini anlatan Özgür, barajdan alınacak su ile Dicle sağı sahil ovalarından 130 bin 159 hektar arazi sulanacağını kaydetti. Özgür şu bilgileri verdi: *"Kralkızı-Dicle Pompaj Sulaması 1. Kısım ile 23 bin 085 hektar alanın sulanması amaçlanmıştır. Kısmi olarak tamamlanan 6 bin 692 hektar alan işletmeye açılmıştır. İşe 1994 yılında başlanmış olup, toplamda yüzde 56 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır. 2010 yılı fiyatları ile inşaat bedeli 327 milyon TL'dir. İşin 2013 yılında tamamlanması planlanmıştır.*

Kralkızı Cazibe Sulaması 1. Kısım ile 97 bin 893 hektar alanın sulanmasına yönelik inşa edilmektedir. İşe 1997 yılında başlanmış olup, toplamda yüzde 76 fiziki gerçekleştirme sağlanmış durumdadır. 2010 yılı fiyatları ile inşaat bedeli 219 milyon TL'dir. İşin 2011 yılında tamamlanması planlanmıştır." sulama kanalları tamamlandı.

Kralkızı - Dicle Projesi kapsamındaki sulama tesislerinin tamamen bitirilip hayata geçirildiğini belirten Özgür, bu kanalların 130 bin hektar alanı sulayacağını kaydetti. Sulama projelerinin

2010 yılı fiyatları ile toplam tutarı 2 milyar 160 milyon lira olduğunu belirten Özgür şöyle devam etti: “Eylem Planı kapsamında yer alan Batman II. Merhale Projesi kapsamındaki sulama tesislerinin tamamen bitirilip hayata geçirilmesi ile yaklaşık 37 bin hektar alan sulanacak ve yaklaşık 48 bin kişiye iş imkanı sağlanacaktır. Projenin tamamının 2012 yılında tamamlanması hedeflenmiştir. Sulama projelerinin 2010 yılı fiyatları ile toplam tutarı 831 milyon TL’dir. Eylem Planı öncesindeki son üç yılda sulama projelerine ayrılan ortalama ödenek 40 milyon lira iken, Eylem Planı sonrasındaki üç yılda ise sulama projelerine ayrılan ortalama ödenek 202 milyon liradır. Bu da ayrılan ödeneklerin 5 kat arttığını ifade etmektedir.” (Zaman İsmail AVCI, 28 Eylül 2010)

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

DSİ-Bölge müdürlüğü

48- D.Ü.Ziraat fakültesi

49- TMO

50- İl tarım müdürlüğü

51- Güneydoğu Tarımsal
Araştırma enstitüsü

Diyarbakır'a Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü

06.09.2010

Diyarbakır'da yürütülen arazi toplulaştırması ve sulama kanalları inşaatının daha hızlı ve aktif yürütülmesi için, Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü kuruldu. Bölge Müdürlüğü Diyarbakır dışında, 6 ile daha hitap edecek.

GAP Acil Eylem planı içerisinde hayata geçirilen ve bu yılın başında, Diyarbakır başta olmak üzere bölge illerinde DSİ 10. Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülen Sulama kanalı inşaatları devam ederken, Sulanabilir arazilerin modern bir yapıya altyapıya kavuşması yönündeki Arazi Toplulaştırması da sürüyor. (Dsöz)

Tarım Reformuyla Çiftçiler Gülecek

12.02.2011.

Diyarbakır'da bir süre önce kurulan Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü, bugün törenle hizmete giriyor. Reform sayesinde araziler toplulaştırılırken, 391 köyde kanalizasyon sistemine kavuştu.

DİYARBAKIR- Tarım Reformu Diyarbakır Bölge Müdürlüğü tarafından Diyarbakır çevresinde yürütülen arazi toplulaştırma çalışmaları devam ediyor. Yaklaşık 700 bin hektarlık alanda yapılan çalışmaların, bölge halkına ciddi kolaylıklar sağlayacağı belirtildi.

Çiftçinin Yüzünü Güldürecek

Parçalı ve şekilsiz arazilerin bir araya getirilerek verimliliklerinin artırılması amacıyla çalışmaların devam ettiğini söyleyen Diyarbakır

bölge müdürü Cemal Çelik, 445 köyde toplulaştırma çalışmalarının devam ettiğini belirterek bununla birlikte 17 bin 500 kilometre parsel yolun yapılacağını söyledi.

Bölge Müdürü Cemal Çelik, tarım alanında çiftçiye kolaylık sağlayacak olan projenin bitmesi durumunda verimin çok artacağını belirtti.

Tarimin Alt Yapısını Hazırlayacağız

Çelik, "Tarım reformu bölge müdürlüğü Diyarbakır'da 2010 yılının eylül ayında resmi gazetede yayınlanarak açılmıştır. Tam olarak faaliyetlerimize 2011 yılının ocak ayında başladık. Amacımız Diyarbakır'ın ovalık alanlarında DSİ'nin sulama alanlarında yer alan köylerimizde geniş parsel düzenlemesi, arazi toplulaştırması projelerini yerine getirmektir. Bununla birlikte Diyarbakır bölgesinde tarımsal alt yapıyı hazırlamak, köy alt yapısını düzenlemek, pastelleri yapmak ve buna bağlı olarak köy içi düzenlemeleri yapmak. Kısacası bizim amacımız budur. Diyarbakır'a 2009 yılının son aylarında girdik. Halen 445 köyde çalışmalarımız devam ediyor. 2012 de bölgede çalışmalarımızı bitirmiş olacağız." dedi.

Arazilerin Toplulaştırılması

Çalışma yapacağımız uygulama alanlarını bakanlık belirliyor. "Bakanlar kurulunun kararına göre Diyarbakır'da uygulama alanını 445 köy kapsamaktadır. Bu kapsamın içerisinde bizler şimdiye kadar Diyarbakır ilinde 391 köy ve mezrada kanalizasyonu bitirmiş bulunmaktayız. Bununla birlikte 2 bin 500 kilometre parsel yolu bitirmiş bulunmaktayız. Hedefimiz 2012'ye kadar Diyarbakır'da 445 yerleşim yerinde kanalizasyon ve 17 bin 500 kilometre parsel yolu açmak. Şimdi

faaliyetlerimizi devam ettiriyoruz. Resmi olarak 12 şubatta tarım bakanımızın katılımları ile açılış yapacağız.” dedi.

Diyarbakır’da 700 Bin Hektarda Tapulaştırma Yaptık

12 Şubat 2011

Tarım Reformu Diyarbakır Bölge Müdürlüğü’nün açılışı görkemli bir şekilde yapıldı.

Yapılan açılışa, Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak ve çok sayıda davetli katıldı. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı’nın ardından yapılan açılıшта konuşma yapan Bakan Eker, kırsal kalkınma ile ilgili merkezlerden bir tanesinin yakın geçmişte Diyarbakır’da kurulduğunu, bugün ise Diyarbakır için çok önem taşıyan ve Diyarbakır’ın kalkınmasında lokomotif sektör görevi gördüğü herkes tarafından kabul edilen, tarım alanında tarım sektörü ile ilgili çok önemli bir bölge müdürlüğünün açılışını yapacaklarını belirtti.

Kalkınmada tarım lokomotif sektör olacaksa, tarımın mevcut sorunlarının çözülmesi için mutlak bir reform yapılması gerektiğini vurgulayan Eker, “İşte bu bölgedeki tarım sektörü çalışmalarında reformu yürütecek, planlayacak ve uygulayacak olan kurum bu kurumdur. Hayırlı olmasını diliyorum. Fakat geçmişte, Harran’da, dünyanın en bereketli topraklarında, tarım reformu yapılmadan, tarım arazileri ile ilgili gerekli altyapı çalışmaları yapılmadan, gerçekleştirilen sulama faaliyetlerinin toprakları çoraklaştırdığını gördük. İşte biz geçmişte yapılan bu yanlışın tekrerr etmemesi için, daha başka bir adımı en başında attık. Diyoruz ki bu bölgeye, bu bölgenin topraklarına suyu getirirken bunun kanallarını yapıyoruz, bitireceğiz.

Ama, bununla birlikte birşey daha yapacağız. Tarım arazilerinin daha verimli bir şekilde sulanmasına imkan tanıyacak şekilde arazi toplulaştırmasını da gerçekleştireceğiz. Bunun altyapısını kuracağız. Bu bölgeye sulama gelip de, toprak suyla buluştuğunda bu topraktaki çiftçiler modern bir tarımsal altyapıya kavuşmuş olarak bu faaliyeti yürütecekler.

Daha önce Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Şanlıurfa’da bir Bölge Müdürlüğü vardı. Bütün Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde bu bölge

müdürlüğü faaliyet yürütüyordu. 2 milyon 60 bin hektarda başlatığımız toplulaştırma çalışmasının 700 bin hektarını Diyarbakır'da yapıyorsak, o zaman Diyarbakır'da bir Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü kurmamız gerektiğini düşündük. Kararını verdik ve bugün resmi açılışını yapıyoruz. Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye'de 450 bin hektar alanda toplulaştırma yapıldı. Biz sadece Diyarbakır'da 700 bin hektarda sadece toplulaştırma yapıyoruz. Bunun 300 bin hektara yakın kısmını inşallah Mayısta hizmete koyacağız. Gerisi de yani 2 milyon 60 bin hektarın tamamı 2012 yılı sonunda bitmiş olacak. Şuan itibarıyla bunun çalışmaları çok büyük hızla devam ediyor.' '80 yılda Diyarbakır'ın 21 tane köyüne kanalizasyon hizmeti götürülmüş.

Biz son 1.5, 2 yıl içerisinde 391 köye kanalizasyon hizmeti götürdük. bunu 445'e tamamlayacağız. Ayrıca Diyarbakır'da 35 köye de içme suyu bu proje çerçevesinde yapılacak. GAP Eylem Planında 1.5 milyar TL Tarım Bakanlığının sorumluluğuna verildi. Hani bazen diyorlar (GAP Eylem Planı açıklandı. Ne yapıldı?) diyorlar. İftiharla söylüyorum GAP Eylem Planı kapsamında 2010'a kadar bize ayrılan para 750 milyon TL idi. Tarım Bakanlığı olarak biz bunun hepsini kullandık, yatırıma dönüştürdük. Bölgeyi, tarım sektörünü daha verimli, daha iyi hizmet verebilecek hale getiriyoruz. Bu bölgenin tarım ve hayvancılıkla ilgili faaliyeti sadece tarım reformu bölge müdürlüğünden ibaret değil. Türkiye'nin ilk Hayvancılık Organize Bölgesi de Diyarbakır'da kuruluyor.

Bunun idare binasının açılışını önümüzdeki ay içerisinde birlikte yapacağız. Bu Türkiye'ye

model olacak. Diğer illerde bunun açılışını bekliyor. Aynı ayna Türkiye'ye tarım alanında 3 bin tesis kazandırdık. Buralarda şu anda yaklaşık 30 bin kişi çalışıyor. Diyarbakır ilinde de 79 tanesi yapıldı, bitti. Bunlar ekonomik yatırımlar.

Biz bunların her birine yüzde 50 destek hibe sağladık. Deniliyor ki (bize fabrika yapın) bunların her biri bir fabrika ve bu fabrikada bizim bakanlık olarak, hükümet olarak yüzde 50'sinde emeğimiz var. 500 bin TL sermayenin yarısını biz veriyoruz. Yeter ki buralarda 10-15 kişi çalışsın diyoruz. Şimdi bir 3 bin tesisin daha kararnamesini çıkardık. 2011-2015'te bu proje devam edecek.

Bu bölgenin kalkınması için hükümet olarak kararlılığımız 2008 yılında sayın Başbakanımızın buraya teşriflerinde hazırladığımız projelerle başladı ve elbirliği ile devam edecek."dedi. Konuşmaların ardından Bakan Eker, Diyarbakır Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü'nün açılışını yaptı. (www.diyarinsesi.org)

Eğitim

Diyarbakır'da çiftçi eğitimleri devam ediyor

27 Ocak 2011

Diyarbakır'da çiftçi eğitimleri devam ediyor. Kocaköy İlçe Tarım Müdürlüğü'nce bitkisel ve hayvansal üretim yapan üreticilere İlçe Tarım Müdürlüğü'nde TARGEL kapsamında çalışan

Ziraat Mühendisi Ercan Peker tarafından Çaytepe Köyü'nde eğitim verildi. Peker, 'Bitki Koruma Ürünleri Uygulama Eğitimi, Anız Yakılmasının zararları, Toprak Analizi ve Numune Alma Yöntemi ' konularında bilgi verildi.

70 üreticinin katıldığı eğitimde Veteriner Hekim Mehmet Atman ise "Hayvan Islahı ve Suni Tohumlama" konularında bilgilendirme yaptı. Kocaköy İlçe Tarım Müdürü Oral Özgen, Ocak ayı itibariyle haftada 2 gün olmak üzere üreticilere eğitim verdiklerini belirterek, "tüm üreticilerimize ihtiyaç duydukları konularda eğitim vereceğiz" dedi.(Dsöz)

Diyarbakır'da Tarım Danışmanı benimsendi

07 Nisan 2011

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca uygulanan sertifikalı tarım danışmanlığı hizmetinden faydalanmak için geçen yıl 2 bin 474 çiftçinin başvuruda bulunduğu Diyarbakır, en yüksek başvurunun yapıldığı il oldu.

Bakanlıkça tarımsal üretimi artırmak amacıyla hayata geçirilen tarım danışmanları için çiftçilere ve tarımsal birliklere danışman başına maddi destek verilmesi çiftçilerin bu hizmete ilgisini artırdı. Tarım danışmanlığına yoğun ilginin olduğu Diyarbakır'da geçen yıl tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanmak için 2 bin 475 çiftçi başvuruda bulunurken, sözleşmeli tarım danışmanları dışında üretici birlikleri ve şirketlerde de 41 sertifikalı tarım danışmanı görev yaptı.

Diyarbakır Tarım İl Müdürü Mehmet Ali Koçkaya, Aa muhabirine yaptığı açıklamada, Tarım Köyişleri Bakanlığı'nca ilk kez 2009 yılında "Danışman

desteği" adı altında başlatılan proje kapsamında belli bir ölçeğin üzerinde üretim yapan çiftçilerin bir danışmanı olmasının amaçlandığını, çiftçilerin yaklaşık 2 yıldır bu hizmetten faydalandığını söyledi.

Bitkisel Üretimde Yoğun Başvuru

Koçkaya, Diyarbakır çiftçisinin tarım danışmanlığı uygulamasına yoğun ilgi gösterdiğini, bu kapsamda atanan tarım danışmanlarının yanı sıra sertifikalı tarım danışmanlarının da uygulama kapsamına alındığını söyledi.

Diyarbakır'da Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliğinde 18, Arıcılar Birliğinde 6 olmak üzere kentte toplam 41 sertifikalı tarım danışmanının görev yaptığını ifade eden Koçkaya, danışmanların aşılama, küpeleme ve kayıt altına alma çalışmalarında üreticiye büyük katkı sunduğunu belirtti.

Koçkaya, şöyle konuştu:

"Kritik zamanlarda yaptıkları tavsiyelerle çiftçilerin büyük zarara uğramasını engelleyen tarım danışmanlığı uygulamasını çiftçimiz benimsedi. Geçen yıl tarım danışmanlarımız çiftçimizin bitki zararlıları yönünden ürünlerinin büyük hasara uğramasını önledi. Bu nedenle en yüksek başvuru bitkisel üretim yapan çiftçilerden geldi. Özellikle pamuk üreticisi bu uygulamaya büyük ilgi gösterdi. Atanan tarım danışmanlarının dışında il müdürlüğü olarak ziraat mühendisi ve veteriner hekimlere 2-3 hafta süren eğitim veriyoruz. Bu eğitimin ardından sertifika alan ziraat mühendisi ve veteriner hekim sertifikalı tarım danışmanı olarak görev yapıyor. Sertifikalı danışmanlar için devlet işletme başına 500 lira

destek veriyor. Atanan tarım danışmanları görev tanımına göre eğitim ve yayım çalışmaları, sertifikalı tarım danışmanları ise eğitim ve yayım, teşhis ve tedavi ve yönlendirme ve kamu ilişkileri yönünden çiftçiye danışmanlık yapıyor." dedi.

Tarım Danışmanlığı Desteği Bu Yıl da Sürecek

Koçkaya, Bakanlığın, "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğin" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiğini, tebliğe göre, bünyelerinde danışman istihdam eden üretici örgütleri, ziraat odaları, tarımsal danışmanlık dernekleri, vakıfları, tarımsal danışmanlık şirketlerinde tarım danışmanlarının hizmeti verebileceğini belirtti.

Çiftçi, hayvan, örtü altı, su ürünleri, arıcılık, koyun ve keçi kayıt sistemine kayıtlı olan tarımsal işletmelerin de danışmanlık hizmeti satın alabildiğine dikkati çekti." dedi Koçkaya, şöyle devam etti:

"Ayrıca örtü altında en az 3 dekar, bağ ve bahçede en az 10 dekar, tarla ziraatında kuruda en az 100 dekar, suluda en az 50 dekar alanda üretim yapan, hayvancılıkta ise süt sığırcılığı yapan işletmelerde en az 20 baş sığır, besi sığırcılığı yapan işletmelerde en az 50 baş sığır ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde en az 100 küçük baş hayvana, en az 50 adet arı kolonisine ve su ürünleri üretim tesisine sahip olanlar da danışmanlık hizmetinden yararlanabiliyor. Bu hizmeti satın alan ve tebliğde belirtilen usule göre başvuran tarımsal işletmelere 500 lira ödeme yapılıyor. Bu hizmetten faydalanmak isteyen tarımsal işletmeler il veya ilçe müdürlüklerine müracaat edebilir. Tarım danışmanlığı desteği bu

yıl da sürececek.”dedi.(www.diyarinsesi.org)

Diyarbakır'da Süneye Karşı Mücadele

11 Nisan 2011

Diyarbakır genelinde 20 ekiple yapılan mücadelede, ekiplerin her gün düzenli olarak tarlaya gidip kontroller yaptığı ve önceden süneye karşı alınması gereken önlemleri tespit ederek hızlı bir çalışma yaptıkları belirtildi.

Yapılan yazılı açıklamada sünenin mücadelede hububatın verim ve kalitesinin en çok olumsuz etkileyen unsurların başında geldiği belirtilerek, *“Sünenin zararından kurtulabilmek için zamanında ve toplu mücadele yapılması şart. Üreticilerinde toplu mücadele yapması için beraber hareket etmeleri gerekmektedir. Bakanlığımızın talimatları doğrultusunda, alınan valilik oluru ile koordinasyonu İl Tarım Müdürlüğünde olacak şekilde 2010 yılından itibaren ilçe müdürlüklerinin yetkisine devredilmiştir. Bu amaçla 04 Nisan 2011 tarihinden itibaren hububat ekilişlerinin olduğu 12 ilçemizde 20 ekip, 5 kontrolör oluşturulmuştur. Bu kapsamda 56 teknik personel 16 yardımcı hizmetli olmak üzere toplam 72 personel görev almaktadır. Çiftçilerimizin bu süreçte yabancı ot mücadelesini geciktirmeden zamanında yapması, süneye karşı yapılacak mücadelede ise üretici çiftçilerimizin alet ve ekipmanının şimdiden temin ederek, kalibrasyon ayarlarını düzgün yapmaları ve süne ekiplerimizin köy muhtarlıklarına teslim edeceği köy ilaçlama krokisinde belirtileceği yerlerin zamanında geciktirmeden tavsiye edilecek zirai ilaçların alınarak yapılması mücadelenin etkinliği açısından önem arz etmektedir”* denildi.

İl Tarım Müdürlüğü'nde süne mücadelesiyle ilgili yapılan toplantıya Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma Kontrol Daire Başkanı Mehmet Emin Şahin, Diyarbakır İl Tarım Müdürü Mehmet Ali Koçkaya ve Bitki Koruma Şube Müdürü Naide Erdoğan ile süne görevli merkez ve 17 ilçe teknik personelleri katıldı. *“eğitim ve yayım çalışmalarımız mücadelenin bitimine kadar devam edecektir”* dedi.(www.diyarinsesi.org)

Tıbbi bitkiler

Diyarbakır yöresindeki halk ilaçları genellikle bozkır bitkileri veya nehir kıyısında yetişen bitkilerden yapılmaktadır. Dicle nehri kıyısında

yetişen kavun, karpuz, salatalık ve yabani söğüt,ceviz,kavak,menengiç ağaçlarından da halk ilaçları yapımında yararlanılır.

Diyarbakır'da halk arasında kullanılan ve tarafından tesbit edilen bitkisel droglar: Acı kavun, alıç yaprağı, adasoğanı, anason meyvası, anzarot, ardıç tohumu, ayva yaprağı, baharlı tere otu, binbirdelik otu, cavizyağı, domates, ebuçehil karpuzu, çiriş otu, havuç tohumu, hatmi kökü, hatmi yaprağı, havlıcan, havacıva kökü, ıhlamur çiçeği, ısırgan otu, iğde çiçeği, incir yaprağı ve meyvesi, karabiber, karanfil, karpuz, kavun çekirdeği, kebere, kekik, keten tohumu, kırmızı biber, kabak, kına yaprağı, kızılıçık meyvesi, kişniş, kiraz sapı, kunduz kökü, küşüt, küçük Hindistan cevizi, karasakız yakısı, mahlep tohumu, maydanoz tohumu, mazi, meşe palamudu, menengiç meyvası, mercimek, meryemhort, meyankökü, mısır püskülü, misvak, nane yaprağı, nar kabuğu, papatya, sinirli ot, patlıcan, ravend rizomu, somak meyvası, sarımsak, salatalık tohumu, soğan, tarçın kabuğu, topalak, yarpuz, üzerlik tohumu, zerdeçal, zencefil; hayvansal droglar ise bal ve sülüktür.(42)

Diyarbakır'da Yetişen Tıbbi Bitkilere Birkaç Örnek Verelim

Acı Yavşan, Meryem otu (Teucrium Polium)

Diyarbakır'da yetişen bu bitki 10-30 cm yükseklikte ve acı bir drogtur. Yörede *meryam* veya *meryem* otu olarak biliniyor. Baş ağrısı, tansiyon ve şeker hastalarına çay ve lapa şeklinde veriliyor.

Ak Baldır (Ornithogalum Narbonense)

Beyaz çiçekli ve soğanlı bir bitki olan ak baldır, Siverek pazarlarında taze olarak satılır ve sebze olarak da tüketilir. Diyarbakır'da "kırk derde deva" olarak bilinen bir drogtur. Mide ağrıları için de kullanılır.

Biberiye, Kuş dili (Rosmarinus Offîcinalis)

Kışın yapraklarını dökmeyen bitkilerden olan Biberiye çay ve lapa olarak kullanılmaktadır. Vücuda zindelik vermek ve vücut direncini artırmak için kullanılır. İdrar söktürücü ve bağırsak gazlarını giderici etkisi de bulunmaktadır.

Biberiye, Diyarbakır'da park ve mezarlıklarda yetişiyor. Eskiden Romalılar unutulmamanın sembolü olarak biberiye kullanırlardı. Belki de bizim mezarlıklara da hem yeşillik olması için, hem de aynı amaç için dikiliyor. Biberiye aktarlarda çokça satılan droglardandır.

Bostanbozan (Cuscuta)

Diyarbakır'da cin saçı, canavar otu, eftimon ve küşüt adlarıyla biliniyor. Sarımsı, asalak bir bitki türü olan bostanbozan müshil ve idrar artırıcı olarak kullanılıyor.

Ökse Otu, Çekem, Burç, (Viscum Albüm)

Çam, badem ve ahlat ağaçlarının dallarında asalak olarak üreyen ökse otu, Diyarbakır yöresinde meşe palamudu ağaçlarından da elde edilebilmektedir. Ökse otunun en kıymetlisi de zaten meşe palamudundan toplananlardır.

Kabız, yüksek tansiyon ve şeker hastalarında kullanılan kıymetli bir drogtur. Çekem denilen meyvesi ezilerek romatizmalı uzuvlara yakı olarak ve cerahatli yaralarda kullanılmaktadır.

Gezo, Göngüves (Kudret Helvası)

(Manna Quercina)

Meşe Palamudu (Quercus brantii) türlerinin yaprakları üzerinde meydana gelen tatlı usare. Tat verici olarak şeker yerine kullanılır. Evliya Çelebi, seyahatnamesinin Diyarbakır bahsinde bu tatlı usare için şunları anlatmıştır: "Dağlarında Gerengu (Göngüves), yani kudret helvası olur. Allah'ın izni ile gökten meşe ve pelit ağaçları üzerine yağar, gayet hoş ve ishal edici bir helvadır."

Sarı Kantaron, Kılıçotu, Binbirdelik Otu (Hypericum Perforatum)

Kantaron türleri içinde en çok kullanılan bitki çay şeklinde kullanılırsa mide ve bağırsak rahatsızlıklarına şifa olmaktadır. Diyarbakır'da hem çayı, hem de yağı kullanılmaktadır. Yağı, adale ve spazm çözücü özelliği yanında, yara ve yanık iyileştirici özelliğe de sahiptir.

Kantaron, damar büzücü özelliği nedeniyle çocukların gece altını ıslatmalarını önlemek için de kullanılıyor. Son yıllarda yapılan araştırmalar, kantaron bitkisini 45 günden fazla çay şeklinde tüketen açık renkli insanların güneş gören ciltleri üzerinde alerji ve güneş yanığına benzer lekeler görülmüştür. Bu nedenle dikkatli kullanılması gerekmektedir.

Diyarbakır Karpuzu

Diyarbakır'ın kültüründe önemli bir yeri olan karpuz, idrar söktürücü ve böbrek taşlarını düşürücü ve enerji verici özelliklere sahip bulunmaktadır.

(43)

HAYVANCILIK

Meralar

Diyarbakır İlinde 1.546.400 ha. Çayır-Mera Alanı Mevcuttur

Karacadağ meracılığı çok uygundur Tarihte Mili aşiretinin merasıydı(9)

52-Karacadağ

- Karacadağ bölgesi; Buralar Bağlar, Kayapınar merkez ilçeleri ile Çınar, Ergani, Çermik ilçeleri sınırları dahilinde kalmaktadır(110 000 ha.). Bu mera alanları genel itibarı ile taşlık yapıda % 50-80 oranında olup makineli tarıma elverişsiz durumdadır. Yöre halkı tarafından küçükbaş (özellikle koyun) otlatılmak suretiyle değerlendirilmekte ve koyun merası olarak tanımlanmaktadır.
- Bu bölgede mevcut meralar yüzölçümü olarak çok büyük parseller halinde bulunmaktadır. Mevsimsel yağışların yeterli olduğu yıllarda çok yüksek ot verimine sahiptirler. Özellikle baklagil çayır mera bitkileri(*Trifolium repens* (Ak Üçgül) *Medicago sp.* (Yonca) açısından oldukça zengin bir bitki örtüsü mevcuttur.
- **Dicle havzası;** mera alanları bu alanlar Dicle nehrinin kıyılarında bulunmaktadır. Yoğun olarak Bismil ilçesi sınırlarında kalmaktadır. Taban suyu seviyesi yüksek olup toprak

yapısı itibarı kumlu tınlı bir yapıya sahiptir.

- **İlimiz ova alanları;** bulunan mera alanları, bu kısımlarsa yamaç olarak tarif edilen alanlardır.
- **Kuzey bölgesi mera alanları;** Kulp, Lice, Dicle, Hani ilçelerinde bulunan alanlar bu kısımlarda yaylalar mevcut olup yoğun olarak kulp ilçesi Muş ili sınırlarında kalmaktadır.
- Kadastro çalışmaları açısından değerlendirildiğinde, 3 ilçemiz tamamen, 7 ilçemiz kısmen, 4 ilçemiz ise hiç kadastro görmemiştir. Bu kapsamda tesis kadastrosu gören mera alanımız **127.648,70 hektar**, kadastro görmeyen mera alanımız ise tahminen **101820,6 hektar** olup, toplam mera alanımız **229.469 hektardır.** (36)

Günümüzde Hayvancılık

Diyarbakır 2005 il valilik raporuna göre Büyükbaş hayvan sayısı 254 bin açıklandı.

Diyarbakır ilinde kırsal kesim işletmelerinin yaklaşık %50'sinin bitkisel üretimde bulunduğu,%45'inin polikültür yapıda bitkisel ve hayvansal üretimi bir arada yaptığı ve %5'inin sadece hayvansal üretim faaliyetinde bulunduğu bildirilmektedir.

İlde 2008 yılı itibarıyla 235 bin baş sığır,630bin baş koyun ve 172 bin baş keçi olup,GAB genelindeki sığır varlığının %35.7'si,koyun varlığının %15.3'ü ve keçi varlığının %15.9'una Diyarbakır ili sahip bulunmaktadır(29).

Diyarbakır'da il tarım md kayıtlarına göre 2009

yılında Diyarbakır dışına 25.479 baş sığır ve manda satılmıştır(30).

Eğil ilçesinde Hayvancılık

53-Peygamber tepesinde
küçük başhayvanlar

54- Eğil ilçesinde hayvan çiftlikleri

Kocaköy

55-Kocaköy-Koyun kırkması

56- Ambarçayında büyükbaş hayvanlar

57-Kocaköy'de oldukça fazla büyükbaş hayvan vardır

58-Gevran ovasında hayvancılık

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

59-Gevran ovasında tezekler

60-Terkan'da tezekler

61-Ahmetli köyünde eşekler

62-Günümüzde Silvan'da tarım ve hayvancılık

Süt Sağım Makinesi Dağıtıldı

Ergani İlçe Tarım Müdürlüğü, 50 süt üreticisine yüzde 50 hibeli süt sağım makinesi dağıttı. İlçe Tarım Müdürlüğü'nün hazırladığı proje ile emek ve zaman kaybı olmadan daha temiz bir şekilde sütün sağılmasını sağlamak hedefleniyor.

Proje kapsamında 50 üreticiye dağıtılan süt sağım makinelerinin diğer süt üreticilerine örnek teşkil etmesi açısından önemli olduğunu vurgulayan İlçe Tarım Müdürü Aziz Polat, "Sağlıklı nesiller yetiştirmenin en önemli faktörlerinden biri de kaliteli ve sağlıklı gıdalar tüketmekten geçmektedir. Bu nedenle beslenme konusunda önemli bir yere sahip olan gıdalar içinde bulunan süt ve süt ürünlerinin önemi artık herkes tarafından bilinmektedir. Bu hedefle hazırladığımız proje kapsamında yüzde 50 hibeli, süt sağım makinelerinin dağıtımını gerçekleştirdik. Çiftçilerimize hayırlı olsun" diye konuştu. (Ergani haber. 23.05.2010)

Silvanlı Üreticilere Düve Dağıtıldı

İlçemizde Kırsal Kalkınma Kooperatifi üreticilerine 104 baş 'Holstein' ırkı gebe düve dağıtıldı. Sınırlı Sorumlu Silvan Merkez Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ortakları, uygulamamış oldukları süt sığırcılığı projesi kapsamında gebe düvelerini teslim aldı. 2009 yılında başvurusu yapılan ve 2010 yılı içerisinde uygulamaya giren proje kapsamında; 52 aileye 104 baş 'Holstein' ırkı gebe düve dağıtımı yapıldı. İlçe Kaymakamı Doğan Demirdaş, ilçe merkezinde uygulanan proje kapsamında 52 kooperatif ortağına, her aileye 2'şer adet olmak üzere 104 baş holstein ırkı gebe düve verildiğini belirtti.

(www.malabadigazetesi.com/haberler.aspx?haberID=259)

AB Fonları Hayvancılığı Desteklemektedir.

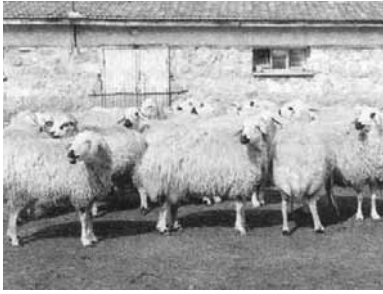
Örneğin

63-Ergani'de AB desteklemesi

Küçükbaş Hayvan

Diyarbakır'da 2001 yılı itibariyle(master plan) küçükbaş hayvan varlığı 1.067.539'dur. Diyarbakır ilinde genel hakim koyun ırkı akkoyundur. Tarihte Akkoyunlu Devletine ismini veren Akkoyundur.

64-Akkoyun

65- Karacadağ Zom Koyunu

İlimiz merkez ,Çınar ve Ergani'nin alt kesimlerinde yetiştirilmekte olan bu koyun varyetesi yağlı kuyruklu olmakla birlikte kuyruk toplu olup diz eklemi hizasını geçmemektedir. Karacadağ'ın taşlık arazisine iyi adapte olmuştur (1).

Kurbanlık Sektörü

Güneydoğu'nun en büyük canlı hayvan pazarının bulunduğu Diyarbakır 'da kurbanlık hayvanların büyük kısmı satıldı.

Diyarbakır - Mardin karayolu üzerinde bulunan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Canlı Hayvan Borsası'nda, birkaç gün öncesine kadar bulunan binlerce hayvandan geriye 100 - 150 civarında hayvan kaldı. Kurbanlık hayvan almak isteyenler ise şehrin belirli noktalarında yıl boyunca hayvan satışı yapan ardiyelere akın ediyor. Diyarbakır Besiciler ve Kasaplar Odası Başkanı Sait Şanlı ise hayvan pazarında kurbanların yüzde 90'lık kısmının

DIYARBAKIRDA
TARIM VE
HAYVANCILIK

tükendiğini, ancak isteyen vatandaşların çok rahat kurbanlık hayvan bulabileceğini dile getirdi. Mardinyolu, İlçeler Otogarı ve Şehitlik mevkilerinde kurbanlık satışlarının devam ettiğini anlatan Şanlı, besicilerin genelde satışlardan memnun olduğunu söyledi.

(İsmail Avcı, Yahya Öylek; 08 Aralık 2008, Zaman)

Kurban sektörü

Ergani Gökçe köyü
Foto:M.Oğuz

İlk Tüp Buzağı Diyarbakır'da doğdu
28 Aralık 2010

Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi (D.Ü) Veteriner Fakültesi ve Devlet Planlama Teşkilatı'nca (DPT) yürütülen "Güneydoğu Hayvancılık Kooperatifleri Bölge Birliği Kapsamındaki İşletmelerde Embriyo Transferi Yolu ile Hayvan Islahı" projesi sonuç verdi.

Proje kapsamında, Kanada'dan ithal edilen sığır embriyolarının, 17 Şubat'ta Bismil ilçesine bağlı Kocalar Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ndeki 6 taşıyıcı sığıra transfer sonucu gebelik gözlenen 3 sığır, 45-50 kilogram ağırlığında 1'i dişi 3 buzağı doğurdu.

Hayvanlarda ilk kez denenen tüp bebek yöntemi ile dünyaya gözlerini açan Türkiye'nin ilk tüp buzağılarına isimlerini Dicle Üniversitesi (D.Ü) Rektörü Prof. Dr. Ayşegül Jale Saraç verdi.

"Karaca" ve "Bakır" dişi olanına da "Hevsel" ismi verilen buzağların hayvan ırkında et ve süt veriminde son derece yüksek genetik bir değişim meydana getirmesi bekleniyor.

Kocalar Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifindeki tüp buzağıları ziyaret eden Diyarbakır Tarım İl Müdürü Mehmet Ali Koçkaya ve D.Ü Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr.

Cengiz Yalçın, buzağılara biberonla süt içirdi.

Anne ve Babaları Kanada’da

Tarım İl Müdürü Koçkaya, yaptığı açıklamada, insanlarda tüp bebek, hayvancılıkta da embriyo transferi olarak tabir edilen yöntemin uygulandığı taşıyıcı sığırların doğumu ile Türkiye’nin ilk tüp buzağılarının dünyaya geldiğini söyledi.

Diyarbakır’ın Batman sınırındaki uzak köylerinden Kocalar Köyünde 50 ortaklı bir kooperatifte embriyo transferi gibi hayvancılıkta ileri bir teknolojiyi hayata geçirdiklerini ifade eden Koçkaya, dünyaya gelen yavrularla bu çalışmanın ilk meyvelerini alıyor olmanın sevincini yaşadıklarını belirtti. Koçkaya, tüp bebek diye bilinen yöntemin hayvanlarda denenmesinin, üniversitede üretilen bilgi ve teknolojinin sahada uygulandığının güzel bir örneği olduğuna dikkati çekerek, *“Embriyo transferini diğer kooperatiflerimize de uygulamaya başladık. Bu ilk uygulamanın ardından iki kooperatifte daha embriyo transferini gerçekleştirdik. Taşıyıcı annelerin 8-9 ay sonra doğum yapmalarını bekliyoruz. Üniversite ile işbirliğimiz artarak devam edecek. Bu dayanışma sonucu üniversitelerde üretilen bilgilerin raflarda beklemeyip sahaya buluşmasının ilk meyveleri bu üç küçük buzağı”* dedi.

Tüp buzağının diğer buzağılara göre genetik potansiyellerinin çok yüksek olduğunu kaydeden Koçkaya, yüksek genetik verimliliğe sahip bu sığırlardan elde edilecek embriyolarla bölgedeki hayvan ırkının ıslahının sağlanacağını belirtti.

Koçkaya, tüp buzağının anne ve babasının Kanada’da olduğunu hatırlatarak şöyle dedi:

“Bu buzağının diğerlerinden farkı genetik potansiyellerinin çok çok yüksek olması. Çünkü bu buzağının ailesi burada değil. Anne ve babaları Kanada’da. Burada onları dünyaya getiren sığır onlara taşıyıcı annelik yaptı. Diyarbakır’da hayvan varlığımızın yüzde 45’i yerli kara sığırlardan oluşuyor. Bunların hem et hem de süt verimi düşük. Embriyo transferi ve beraberinde suni tohumlama projesini yaygınlaştırabilirsek ki bu konuda hızla ilerliyoruz; birim hayvan başına düşen et ve süt verimimiz yükselecektir. Şu anda bile Diyarbakır’da hayvan başına süt ortalaması 4-5 litre civarında. Et verimi de oldukça düşük. Bu transfer ile genetik varlığımızın değişmesi sonucu hayvan sayımız aynı

kalsa bile hayvan başına elde ettiğimiz et ve süt verimi yüzde 600'e varan artış gösterecektir."

Kendi Embriyolarımızı Üretmek İstiyoruz

D.Ü Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cengiz Yalçın, hazırladıkları proje kapsamında Kanada'dan ithal ettikleri genetik kalitesi yüksek 375 dondurulmuş embriyoların ilk transferini gerçekleştirdikleri Kocalar köyünde 3 buzağının dünyaya geldiğini, embriyo transferi yaptıkları diğer kooperatiflerdeki taşıyıcı sığırların gebelik kontrollerinin ise sürdüğünü söyledi.

Yalçın, proje kapsamında Veteriner Fakültesi bünyesinde "Sperma ve Embriyo Üretim Ünitesi" kurduklarını belirterek, bu üniteye Kanada'dan ithal edilen ilk embriyoların transferi sonucu doğan dişilerden alınacak yumurtalardan yeni embriyoların üretileceğini belirtti.

Şu ana kadar 18 embriyo nakledildiğini ifade eden Yalçın şöyle konuştu:

"Sahip olduğumuz kaynakları çiftçinin yararına nasıl kullanabileceğimiz konusunda Tarım İl Müdürlüğü ile ciddi beyin fırtınaları gerçekleştiriyoruz. Bu görüşmeler sonucu suni tohumlama konusunda çok geri olan Diyarbakır'da bu projeyi çiftçilerimizle paylaştık. Çiftçimiz giderek bilinçleniyor. Bu kapsamda büyük işletmeler kuruluyor. Yurt dışından getirilen embriyolar taşıyıcı annenin bağışıklık sistemini aldığı için sahada hastalıklara karşı çok daha dayanıklılar. Bu nedenle embriyo transferi hayvan ithalinden daha avantajlı. Ancak ithal embriyoların her birinin fiyatı bin doların üzerinde. Gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla bu embriyoların

maliyetini 150-200 dolara kadar düşürüp tüm çiftçilerin imkanına sunabileceğiz. İlk tüp buzağılar büyüdüğünde yararlanacağımız embriyoları ile hem verimi çok yüksek hem de bölge şartlarına adapte olmuş bir hayvan popülasyonu oluşturmayı hedefliyoruz. Bu buzağılar bizim için bir materyal olacak. Fakültemiz bünyesinde bir çekirdek sürü işletmesi kurulması için de bir proje hazırladık. Kendi embriyolarımızı üretmek istiyoruz. Bunun için her tür imkanımız var. 24 ay sonra yeterli olgunluğa erişecek bu buzağıların embriyolarını çiftçilerimizin hizmetine sunacağız."

Kocalar Köyü Kalkınma Kooperatifi Başkanı Ekrem Çam, ilk kez kendi kooperatiflerinde denenen embriyo transferi sonucu Türkiye'nin ilk tüp buzağılarına sahip olmanın mutluluğunu yaşadıklarını söyledi.

Bu proje ile hayvancılığın gelişeceğine et ve süt veriminin artacağına inandıklarını belirten Çam, "Buzağılarımıza gözümüz gibi bakıyoruz. Yeni doğan üç buzağımızdan elde edilecek embriyoları diğer hayvanlarımıza da transfer edilmesini istiyoruz. Böylece gerçekleşecek ıslah ile hayvancılıkta büyük ilerleme sağlayacağımızı umuyoruz. Bu projede emeği geçen herkese teşekkürler ediyoruz" dedi. (www.diyarinsesi.org)

Dev Hayvancılık Projesi Diyarbakır'da

27 Ocak 2011

250 milyon dolarlık proje kapsamında Malatya, Şanlıurfa, Diyarbakır, Bingöl ve Van'da topraktan, et, süt ve gıda sanayine uzanan zincir birleştirilecek. Bölge hayvancılığının kaba yem ihtiyacını karşılamayı, toprak kullanımını ve verimliliğini artırmayı, sulama

sistemleri kullanımını yaygınlaştırmayı amaçlayan projeye, zorunlu göç mağdurlarının istihdam sorunu da çözülecek.

Proje kapsamında tahıl ve kaba yem sanayi bitkileri üretilecek, günlük 500 ton kapasiteli süt işleme tesisi kurulacak. Et işleme üniteleriyle damızlık düve üretimine de yoğunlaşacak olan AGRIMED, aşı için Ar-Ge çalışmaları da yürütecek. Ekolojik tarıma da el atacak olan AGRIMED'in Danimarka, Polonya ve Almanya'dan gelen partnerleri ise biogaz üretim tesisi kuracak. Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Avrupa Birliği Bilgi Merkezi'nin düzenlediği, moderatörlüğünü DÜNYA Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hakan Güldağ'ın yaptığı, konuşmacıları arasında DÜNYA Gazetesi yazarı Rüştü Bozkurt'un da yer aldığı 'AB, Türkiye ve GAP Bölgesinde Hayvancılık' konulu panel, Diyarbakır'da gerçekleştirildi. Avrupadan Danimarka, Polonya ve Almanya'dan biogaz, tarım aletleri ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren konukların da izlediği panel öncesinde 'GAP Bölgesi'nde Hayvansal Üretimde Dikey Kümelenme Modeli Projesi'ni bir sunumla tanıtan Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi Yardımcı Doçent Hüseyin Pulat, alt sektör olarak görülmesi ve ıslah çalışmalarında yapılan hataların Türkiye'de hayvancılığın gelişmesini engellediğini belirterek, *"Bölgede müthiş bir sinerji yaratacak Hayvansal Üretimde Dikey Kümelenme Modeli Projesini ilk etapta Diyarbakır için hazırladık. Ancak GAP idaresi ve Kalkınma Bankasının çağrısı üzerine projeyi GAP'a endeksli 250 milyon dolarlık büyük bir proje haline dönüştürdük."*

Öncelikli olarak çatı şirketimiz olan AGRIMED AŞ'nin kurulma çalışmaları devam ediyor. Bu şirketin alt şirketleri ve akademik ortakları olacak. Topraktan, et -süt ve gıda sanayine giden yolculuğu birleştirmek küçük ölçekleri birleştirmek mega proje haline getirmek istiyoruz. Projemizin hedefi, bölge hayvancılığı için gerekli olan kaba yem ihtiyacını karşılamak, toprak kullanımı ve verimliliğini artırmak. Sulama sistemleri kullanımını yaygınlaştırmak istiyoruz. Diyarbakır merkez ve GAP bölgesi içinde entegre süt sığırcılığında sektörel bütünlük oluşturacağız.

Kaliteli, sağlıklı süt üretimi yaparak tarımsal üretimin rekabet gücünü artırmak amacındayız. Kırsaldan kentsel alanlara göçü önlemek, kentte hayvansal üretim yapan zorunlu göç mağdurlarının istihdam sorunlarını çözmek istiyoruz. Kırsal üretimi cazip hale getirerek kentsel dönüşüm projelerini desteklemek, hastalıklardan arı damızlık hayvan potansiyeli oluşturmak amacındayız.

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

Hayvan hastalıkları ve işletme sorunlarına çözüm üretecek gezici hayvan polikliniği ve danışmanlık hizmeti sunacağız” açıklamasını yaptı.

Projenin Ekseni Kaba Yem Üretimi

Proje kapsamında tahıl ve kaba yem sanayi bitkileri üretimi yapacaklarını kaydeden Pulat, “GAP bunu artıracak. Sulama ile artacak üretimi pazarlamak önemli. Sözleşmeli üretimi model olarak görüyoruz. Sulama sistemleri, tarımsal mekanizasyon imalatı ve yan sanayiye yönelik çalışmalar da olacak. AGRIMED AŞ’nin alt kurumsal ortakları 100 ile bin baş arasında projede yer alabilecekler. Biz ortalama 300 baş düşünüyoruz.

‘Bireysel akademik ortaklar’ ile birlikte süt ve et işleme üniteleri, hastaliksız hayvan üretimi için damızlık düve üretimi , konsantre yem üretimi için projelerimizi hayata geçireceğiz. Proje kapsamında danışmanlık, hayvan sağlığı , tarım akademisi , Ar-Ge ilaç ve sperm üretimi de yapılacak. Kaba yem üretimi projenin ekseni. 500 ton gün kapasiteli süt işleme tesisimiz olacak. Ekolojik tarım da olacak. Biogaz üretim tesisini Danimarka, Polonya ve Almanya’dan gelen partnerlerimiz kuracak. dedi.

Tarım ve Hayvancılık Bir Kenara Bırakıldı

TOBB Başkan Yardımcısı Faik Yavuz da çok kritik bir dönemde geç kalınmış bir projeyi tartıştıklarını belirterek, Türkiye’de Sanayide yapılan atılımlar yapıldığını ama tarım ve hayvancılığın bir kenara bırakıldığını söyledi. Tarım ve hayvancılık için planlamanın gerekli olduğunu belirten Yavuz, sektörün kayıt altına alınması gerektiğini ifade etti.

(www.diyarinsesi.org)

Süt Ürünleri

2001 Master planda Diyarbakır’da yıllık 218.200 ton süt,990 ton tereyağ, 28500 ton peynir üretimi vardır Dicle üniversitesinde GAP Kırsal Kalkınma Projesi kapsamında 300 bin Euroya mal olan tesiste tereyağı, yoğurt ve ayran üretiliyor.

66 Yoğurt pazarından bir görünüm

67-Örüklü peynir

68-Diyarbakır köy peyniri

Türkiye’de spesifik olarak peynirciler pazarı,yoğurtçular pazarı diye mekan bulmak seyrekdir. Diyarbakır’da ise tarihi olarak bu mekanlar vardı.

69- Peynirciler pazarı:

Su Ürünleri

Diyarbakır il sınırları dahilinde bulunan baraj gölleri ve doğal göletlerin toplam rezervuar alanı 20.010 hektara ulaşmıştır. Baraj göllerinde yürütülen stok tespit çalışmaları, bu rezervuarların yılda 112.550 kg. lık avcılık faaliyetini karşılayabileceğini göstermiştir. Diyarbakır ilindeki avcılık faaliyetleri çok sınırlı olup 112.550 kg/yıllık miktarın civarındadır.

Devegeçidi barajı ile Çermik’te Halitan göletine atılan aynalı sazan yavrularından olumlu sonuç alınmıştır. Hali hazırda Devegeçidi göletinde kiraya verilecek düzeyde stok bulunmamaktadır. Diyarbakır ilinde su ürün avcılığı 112.550.kg.dır.(33)

Çermik İlçemizde özellikle balık avı çok gelişmiştir. Bunun nedeni çevrede bulunan akarsu, gölet ile Atatürk ve Karakaya Baraj göletleridir. Avlanan balık türleri; Sazan, Şalbut, Ağzıbol, Çepik çoğunluktadır. Yanı başındaki Dicle nehri nedeniyle geçmişte balık çok tüketilirdi. Dicle nehrinde yakalanan balıklar tür olarak çok çeşitliydi.Balık çokça bulunduğu ve çokça tüketildiği için halen bir semtin adı Balıkçılarbaşı’dır. Balık kızartmasında eskiden diğer yağ türleri yerine şirik (susam) yağı kullanılırdı. Yoğurt pazarından hemen aşağı inildiğinde şirikhaneler vardı(11)

Dicle ve Diyarbakır göletlerindeki balık çeşitleri:

Şebbot, şıring, behran, cer, karagöz, berat, şah, sazan, aynalı sazan, yayın, yılan balığı, faran, binni (kaya balığı), herver(bıyıklı)(5).

67-Balıkçılarbaşı

Kralkızı barajı ve balıkçılık

- 1.Bölge 34.000 kg/yıl balık avlanması
- 2.Bölge 15.000 kg/yıl

68-Kralkızı barajı

Dicle barajı

- 1.Bölge (Dicle)15.000 kg/yıl balık avlı
- 2.Bölge (Eğil) 5.000 kg/yıl

69-Dicle barajı

2003 Master Planda

DIYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

Diyarbakır İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Rezervuar Alanları

Baraj Gölü	Bulunduğu mevki	Rezervuar alanı (ha.)	Balıklandırma Çalışmaları (Adet)			
			91-98	1998	1999	2000
Kralkızı baraj Gölü 1.Bölge	Dicle	3.230		300.000	200.000	200.000
Kralkızı baraj gölü 2.Bölge	Ergani	1.465				
Dicle Baraj Gölü 1.Bölge	Dicle	1.800		100.000	100.000	100.000
Dicle Baraj Gölü 2.Bölge	Eğil	500				
Batman Baraj Gölü 1.Bölge	Silvan	1.760				
Batman Baraj Gölü 2.Bölge	Kızlal	860			100.000	100.000
Batman Baraj gölü 3.Bölge	Kulp	760				
Atatürk Baraj Gölü 8. 9. ve 10. Bölge	Çermik	350	13.600.000	1.000.000	500.000	400.000
	Çermik	450				
	Çüngüş	300				
Devegeçidi Baraj Gölü	D.bakır-Ergani	4.700	1.130.000	300.000	200.000	100.000
Göksu Baraj Gölü	Çınar	510	810.000	250.000		
Dipni Baraj Gölü	Dicle	3.100				
Diğer (Doğal Göletler)	-	225				
TOPLAM		20.010	4432,1	1.950.000	1.100.000	900.000

Diyarbakır İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Rezervuar Alanları

Baraj Gölü	Bulunduğu mevki	Kamulaştırılan alan (ha.)	Avlanabilir stok miktarı (kg/yıl)
Kralkızı baraj Gölü 1.Bölge	Dicle	1253.6	34.000
Kralkızı baraj gölü 2.Bölge	Ergani	502.1	15.000
Dicle Baraj Gölü 1.Bölge	Dicle	789.4	15.000
Dicle Baraj Gölü 2.Bölge	Eğil	290.6	5.000
Batman Baraj Gölü 1.Bölge	Silvan	948.2	14.000
Batman Baraj Gölü 2.Bölge	Kızılal	209.6	7.000
Batman Baraj gölü 3.Bölge	Kulp	438.6	6.000
Atatürk Baraj Gölü 8. 9. ve 10. Bölge	Çermik		16.200
	Çermik		
	Çüngüş		
Devegeçidi Baraj Gölü	D.bakır-Ergani		
Göksu Baraj Gölü	Çınar		
Dipni Baraj Gölü	Dicle		
Diğer (Doğal Göletler)	-		350
TOPLAM		4.432	112.550

Devlet Su İşleri (DSİ) 10. Bölge Müdürlüğü'nün balıklandırma çalışmaları çerçevesinde Keban ve Atatürk Barajı Balık Üretim İstasyonu'nda yetiştirilen 350 bin pullu sazan balığı yavrusu, Malabadi Barajı Göleti'ne bırakıldı.

Geçmiş yıllarda 2 milyon 880 bin adet balığın gölete atıldığını bildiren Tutuş, sözlerine şöyle devam etti: *"Bu yıl 1 milyon pullu sazan balığı gölete atıldı. Toplam 2 milyon 880 adet balık gölete atılmıştır."* (<http://www.malabadi gazetesi.com/haberler.aspx?haberID=75>)

Günümüzde İpek Böcekçiliği

Kulp ilçesi ipekböcekçiliği alanında Türkiye'de İstanbul ve Bursa'dan sonra üçüncü sırada bulunmaktadır. İlçe ve köylerde bulunan dut ağaçları ipekböceği kozasının tek ideal yiyeceğidir. 25 yıl önce ipekböcekçiliğinin sona erdiği ilçede, 2002 yılında başlayan canlanma ile 2003 yılında 30 ton yaş koza elde edilmiştir.

Yıl	Paket Adedi	Üretim (Ton)
1985	1000	20
1986	1100	25
1987	1300	32
1988	1200	30
1989	1200	30
1990	1400	40

Tablo:1985-1990 Arası Kulp'ta İpekböceği Üretimi

İlçemiz Kaymakamlığı ipek böceği üreticiliğinin arttırılması hususunda hassasiyet göstermektedir. Halkımıza ipek böceği tohum paketi temininde yardımcı olmaktadır. (12)

70- Kulpta Koza Üretimi Oldukça Yaygındır

Diyarbakır'da İpek Böcekçiliği Alanında Yeni Çalışmalar Oldu

İlk olarak 2005 yılında Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde AB destekli İpek Böcekçiliğini Yetiştirme Projesini uygulandı. İkinci olarak 2006 yılında yine bu ilçede İpek Dokuma Projesini yürütüldü. Bu projeler sayesinde İpek Böcekçiliği'ndeki koza üretiminde 700 üretici ile 40 ton Diyarbakır'da üretilmeye başlandı. Bu da ülke üretiminin yüz 30'una tekabül ediyor.

DTSO'nun Diyarbakır Valiliği ve Kulp Kaymakamlığı tarafından yürütülen 3,2 milyon YTL bütçeli İpek Böcekçiliğinin Canlandırılması Projesi Kulp, Hazro, Dicle ve Lice ilçelerinde uygulamaya konuldu. Bu projenin de bitiminde bin 250 üretici daha olacak ve ilk etapta 80 ton ipek üretime ulaşacak. (23 Aralık 2008, CİHAN)

Kulpta Koza Üretimi Oldukça Yaygındır

Diyarbakır'da "ipek böcekçiliği" yeniden hayat buldu. Kulp'ta 750 aile yıllar sonra sektörde yerini alarak, istihdam oluşturdu. Organik ipek kumaşları dokuma tezgahlarında işleniyor.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli ipek böcekçiliği merkezlerinden biri olan Diyarbakır'ın Kulp ilçesi, terör olaylarını azalması ile birlikte eski günlerine geri döndü.

Silahların sustuğu dağlarda üretilen yılda 45 ton yaş koza yörede genç kızlar tarafında dokuma tezgahlarında organik kumaş imal ediliyor. Bölge ekonomisinin gelişmesine büyük katkı sağlayan ipek böcekçiliği sayesinde 750 çiftçi sektörde istihdam edildi.

71-Koza ile ilgilenen bir Kulplu vatandař

İstihdam Alanları Artacak

Uzun yıllar terörle anılan Diyarbakır'ın Kulp ilçesi kırsal kesiminde huzur ortamının sağlanması ile birlikte ekonomide önemli gelişmeler kaydediliyor. Diyarbakır'da işsizliğin önüne geçmek için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı destekleri ile 2000 yılında Diyarbakır Valiliği, Koza Birlik ve Ticaret Sanayi Odası'nın Avrupa Birliği hibe fonları destekleri ile yıllar sonra Kulp ilçesinde başlatılan ipek böcekçiliği projesi hızla gelişiyor. Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli ipek böcekçiliği merkezlerinden biri olan Kulp ilçesinde 5 çiftçi ile başlatılan proje kapsamında 750 aile istihdam edilmeye başlandı. Türkiye'de yıllık üretilen yaş kozanın 3'te biri bu bölgede imal edilmeye başlandı. Bölgede hızla canlanan ipek böcekçiliği için Diyarbakır Valiliği böceklerin besin kaynağı olan 100 bin adet dut fidanı çiftçilere dağıttı. Koza Birliği'nin destekleride anımsanmayacak boyutta. Türkiye'nin yaş koza ve ipekli dokuma merkezi yollunda emin adımlar ile ilerleyen Kulp

ilçesi önümüzdeki yıllarda sektörde adından sıkça söz edecek.

Kulp dağlarında ipek böcekçiliği projesi kapsamında yaş koza üretilmesi ile birlikte el sanatları dokuma atölyeleride bir bir açılmaya başlamış, Kulp Kaymakamlığı tarafından açılan 2 dokuma atölyesinde 30 genç kız çalışıyor. Halk Eğitim Merkezi'nde açılan kurslar sonrası kısa sürede dokumacılığı öğrenen kızlar şimdi atölyelerde el emeği göz nuru ile organik kumaş desenleri ile kravat, puşu ve benzeri ürünler dokuyor. Atölyelerde yörede ki bayanlar tarafından hazırlanan puşular, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası tarafından iç ve dış pazarda satılıyor. 30 Genç şimdi çalışıp hem para kazanıyor hemde gelen siparişleri yetiştirmek için yoğun bir şekilde çalışıyor. İpek Böcekçiliğin 22 dağ köyünde uygulandığını ifade eden Kulp Kaymakamı Servet Güngör, *"Tarımsal anlamda ilaçlama yapılmadığı için organik kumaş üretiyoruz. Atölyemizde üretilen kumaşlara ilgi büyük gelen siparişleri yetiştiremiyoruz. Projeyi inceleyen Tarım ve Köyişleri Bakanımız üretilen kumaşların Kulp'un eski ismi olan 'Pasuri' markası ile üretmemiz konusunda önerilerde bulundu. Biz bu markayı Diyarbakır'da başlatıp tüm dünyaya tanıtacağız"* dedi.

Kulp'un imajı bundan böyle terörle değil ipek böcekçiliği ile anılacağını ifade eden ilçenin genç idealist Kaymakamı Göngür, köy köy gezip üretimle ilgili çiftçilerden bilgi alıyor. İpek Böcekçiliğin Cazibe merkezi kapsamında anılacağını kaydeden Kulp Kaymakamı Servet Güngör, *"Diyarbakır'da işsizliğin önüne geçmek için bu proje başlatıldı, şu anda hedeflediğimiz Türkiye üretiminin üretiminin yüzde 35'ini*

yakaladık. Terörle mücadele konusunda önemli bir iş sahası açtık. Kulp ilçesinde şu anda bu işi

yapıyoruz. 2007 yılında Kulp ve köylerinde toplam 600 bin YTL bir para çiftçilere dağıtıldı. Bölge için çok iyi bir gelir. Tahminimiz o bölgelerdeki projelerden geri dönüşümü olan tek proje budur. Güneydoğu'da bu projeyi yaygınlaştırmak için sürekli çalışıyoruz. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın hayvancılığı destekleme projesi kapsamında ve Avrupa Birliği hibe fonlarından sektöre destekler var ancak biz ipek böcekçiliğin GAP eylem planı kapsamında cazibe merkezi olması için hazırladığımız 3 milyon

YTL'lik projeyi Devlet Planlama Teşkilatı'na sunduk, talebimiz kabul edilirse projeyi Diyarbakır'ın Dicle, Lice, Hazro ve Çüngüş ilçelerinde de hayata geçireceğiz. Hedefimiz yılda 80 ton yaş koza üretmektir" şeklinde konuştu.

5 çiftçi ile başlatılan projenin 750 aileyi kapsadığını kaydeden Güngör, yaş koza yanısıra ipekli dokuma ve ipliklerin bir bütün olarak bundan böyle bölgede üretileceğini" söyledi.

100 Bin Dut Ağacı Dağıtıldı

İpek Böcekçiliği projesinin GAP eylem planı politikaları arasında cazibe merkezi kapsamına alınacağını ifade eden Diyarbakır Valisi Hüseyin Avni Mutlu, "Bölgede yıllar önce yitirdiğimiz sanatlardan bir tanesi dokumacılıktır. Bu bölgede, koza üretimi özellikle Kulp, Hazro, Dicle ve Lice gibi ilçelerimizde 1920'li yıllara baktığımız zaman milyonlarca dut ağacı ve yüzlerce ton koz üretimi var. Burası Türkiye'nin önemli koza üretim alanlarından birisiyken malesef zaman içerisinde bunlar kaybolmuştur.

Ancak hükümetin ve sivil toplum örgütleri destekleri ile Kulp'ta yaş koza hızla yayıldı. Şu anda Türkiye'de yıllık üretilen 135 ton yaş kozanın 45 tonu Kulp'ta üretiliyor. Ama bunu yeterli görüyoruz. Yeni yapmış olduğumuz projeye ipek böceği koza üretimi ve koza üretimi ile birlikte ip dokuması noktasında entegre bir tesis kurmaya çalışıyoruz. Diyarbakır önümüzdeki yıllarda gerek tarımsal alanda, gerek hizmet alanında, gerekse diğer alanlarda ciddi gelişmeyi sağlayacaklarını gösteriyor. Çiftçilerimize her türlü desteği sağlıyoruz. Böcekçilerin besin kaynağı olan 100 bin dut fidanı ücretsiz dağıttık aynı zamanda yeşliğin katkıda bulunduk" diye konuştu. (13)

Bismil'de İpek Böcekçiliği İçin Kullar Sıvandı

Diyarbakır'ın bazı ilçelerinde önemli geçim kaynaklarından biri olan ipek böcekçiliği, Bismil'de de vatandaşların umudu oldu.

Bismil Kaymakamlığı ve İlçe Tarım Müdürlüğü, Damızlık ipekböceği yetiştiriciliği yapacak çiftçilere bu yıl 40 bin adet dut fidanı dağıtıldı.

Bismil İlçe Tarım Müdürlüğü, Yukarısalat ve Tepe Beldesinde ipek böcekçiliği projesi kapsamında örnek çiftçilere koza yumurtaları dağıtıldı. Bismil İlçe Tarım Müdürlüğünde konunun uzmanından kısa bir eğitim alıp uzman denetiminde ipek böcekçiliği yetiştiriciliğine başlanacak.

Bismil İlçe Tarım Müdürü İbrahim Balk, "İpek böceği ile ilgili olarak, koza yumurtaları olduğu her paketten takriben 30 kg koza elde edilir. 20 bin adet yumurta bulunur. 25 metrekare kapalı alana ihtiyaç vardır. Takriben 600 kg dut yaprağı tüketir. Ve Bir koza yumurtada 600 TL gelir elde edilir. 10 koza yumurtada yetiştirilen bir çiftçi 6 bin TL gelir elde edilecek ve sadece 40 gün uğraşacak, satışı da çok kolay Koza Birlik hemen alıyor, devlet tarafından Kilo başına 4 TL destekleme de veriliyor.

Önümüzdeki yılda daha nitelikli ağaçlar olarak bölgede ağaç çoğaltmayı düşündüklerini ifade eden Kaymakam Çelik, önümüzdeki yıl 100 bin dut ağacı getirmeyi düşünüyor. Dere yataklarının her tarafına dut ağacı ekelim. Dicle nehrin yatağı boş, hem de suyu bol, Bahçelerimize boş alanlara dut ekelim. Bu bölgede müthiş bir dut yaprağı potansiyeli oluşsun.

İpekböcekçiliği bölgemizde çoğaltalım. Evde birçoğunun çocuğu var, genci var, eşleri var, bayanları var, Bunlar gerçekten bir aile niteliği sağlayacak şeyler. Biz İlçe Tarım Müdürlüğü ve Kaymakamlık olarak, arzumuz ürün çeşitliğine katkı sunalım. Geçim sadece pamuk ve mısır,

buğday ve arpada olmasın insanlar sürdürülebilir, bir tarımsal faaliyetler içinde olsun," diye konuştu.(14)

Borsa

Cumhuriyet döneminde İpekçi dükkanları ile puşucu dükkanları, iplik ve puşu boyahaneleri Balıkçılarbaşı çevresindeydiler. Diyarbakırın asıl İpekçiler Hanı ise, Urfa Kapının iç tarafındaydı. Bugün borsa Otogar yakınındadır.

72-Günümüzde borsa

Hayvancılığı Destekleyen Kurumlar

74-Hayvan borsası

75-EBK

76-Veteriner fakültesi

TÜİK verilerine göre Diyarbakir ilinde 2008

yılında kesilen 46.360 baş sığır ve 663.075 baş koyun söz konusudurGAB'da gerçekleştirilen sığır ve koyun kesimlerinin sırasıyla %53.5'i ve %0.8'i Diyarbakır ilinde kamu ve özel sektöre ait mezbaha ve kombinalarda yapılmıştır (29).

Büyükbaş et üretimi 14.892 ton, küçükbaş et üretimi 7.573 ton (33).

Diyarbakır'da Organize Hayvancılık Bölgesi kuruluyor

Övündüler köyünde 187 hektar alanda kurulacak organize hayvancılık bölgesinin 1070 dekarında 82 besi işletmesi ile 21 süt işletmesi, kalan 700 dekar alanda ise yem üretim tesisleri olacaktır.

Arıcılık

İlimizde Arı Yetiştiricileri Birliği etkin olarak görev yapmaktadır. Birliğe 410 adet arıcı kayıtlı olup, bunlardan %80 civarı gezginci arıcılık yapmaktadırlar. İlimiz de Arıcılar Birliğinde kayıtlı toplam 75.039 adet arılı kovan mevcuttur. (15)

Bal üretimi 274.7 ton Balmumu üretimi 16.3 ton (33).

Karacadağ'da üçgül bitkisinden faydalanılarak arıcılık mümkünken yöre halkı bununla az ilgilenmektedir. Geven de ikinci istifade edilecek bir bitkidir. Ancak cehaletle halk bunu keserek yakacak halinde kullanmakta ve tahrip etmektedir. Geven çölleşmeyi engelleyici bir bitkidir, doğa dengesine katkıda bulunur. Geven korumaya alınmalı, alternatif olarak yöreye korunga ve ayçiçeği tohumu dağıtılmalıdır. Karacadağ arıcılıkta Hakkari'ye alternatif bir bölgedir, değerlendirilmelidir.

77- Dicle kenarında kovanlar

78-Tarım ve hayvancılıkta AB fonlarından yararlanılmaktadır.

Kulp'ta Arıcılık Projesi

Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde başlatılan 'Arıcılık Geliştirme Projesi' başarıyla tamamlandı. Kulp Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma

Vakfı (SYDV) tarafından yürütülen Kafkas cinsi 480 kovan bal arısı projesi arıların üreticilere dağıtılmasıyla son buldu. SYDV projesiyle Saltuk, Koçkar köyleri ve Kulp merkezdeki üreticilere 480 kovan bal arısı ve malzeme dağıttı. Projeden 16 üretici faydalanırken, projeden faydalananlar Kaymakamlığa teşekkür ettiler (16).

Çüngüşte Arıcılık Projesi Kabul Edildi

Diyarbakır'ın Çüngüş Kaymakamlığı ve İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından ortaklaşa hazırlanarak GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'na sunulan 6 projeden 'Arıcılığı Geliştirme Projesi' kabul edildi.

6 Ekim 2010 tarihinde Çüngüş Kaymakamı Cengiz Erdem ve İlçe Tarım Müdürü Ziyaddin Seçkin tarafından Şanlıurfa'da Arıcılığı Geliştirme Projesi ön protokolü imzalandı. Proje yüzde 30 çiftçi katkılı, yüzde 70 hibe şeklinde düzenlenirken proje ile 30 çiftçiye 25 adet arılı kovan 300 adet boş kovan, 300 kilo suni petek, 30 adet bal süzme makinesi, bin 50 adet şurupluk, bin 50 adet ana arı ızgarası, 30 adet arı fırçası, 60 adet arıcı maskesi, 30 adet arıcı körüğü, 30 adet arıcı mahmuzu, 60 adet arıcı eldiveni, bin 50 adet ana arı kafesi, 30 adet mum eritme cezvesi, 30 adet bal bıçağı, 30 adet sır tarağı, 30 adet el demiri, 30 adet çerçeve delici, 60 adet makara tel, 6 bin 750 adet çita, bin 800 adet teneke kutu verileceği belirtildi. (Dsöz. 14.10.2010)

Arıcılık kursları

Arıcılığa ilgi artıyor 40 bin adet arı kovanının bulunduğu Diyarbakır'da, Tarım il Müdürlüğü'nce arıcılık kursu başlatıldı. 5 gün süreyle devam eden kursa 40 arıcı katıldı.

Arıcılık kursu : Tarım il Müdürlüğü çiftçi eğitim ve yayım şube Müdürlüğü'nce verilen kursa büyük ilgi gösterildiği gözlemlendi.

Kurslarla ilgili olarak açıklama yapan Tarım il Müdürlüğü çiftçi eğitim ve yayım şube müdürü Ramazan Yaman, arıcılığın son yıllarda Diyarbakır'daki üreticilerin geçim kaynağı haline geldiğini ve arıcılığa olan ilginin arttığını söyledi.

Modern arıcılık: Ramazan Yaman, Diyarbakır genelinde 40 bin adet arı kovanının bulunduğu, kovan başına ortalama verimin 18 kilogram civarında olduğunu vurgulayarak, "Arıcılıkta verimi artırmanın temel kriterlerinin başında; bal verimi yüksek arı ırklarının üretimde kullanılması, kovan bakımı ve idaresinin yeterince yapılması gerekiyor. Tarım il Müdürlüğü olarak arıcıların eğitimine önem veriyoruz. Bu amaçla 2005 yılının ilk 5 ayı içerisinde 6 adet arıcılık kursu açtık ve bu kurslarında 300 çiftçiyi arıcılık konusunda eğittik" dedi.

İstihdam Alanı: Tarım bakanlığının 2005 yılında baş teşvik primini uygulamaya koymasının ve bu teşvikten faydalanmak için de arıcılık kursu sertifikasının istenmesinin arıcılık kurslarına olan talebi dahada artırdığına değinen Yaman, bu nedenle Tarım il Müdürlüğü'nce arıcılık kurslarının açılmasına devam edileceğini vurguladı. (Fırat Avcıl)

Arıcılık kursuna bayanlardan ilgi : Diyarbakır-Diyarbakır Tarım il Müdürlüğü çiftçilere yönelik eğitim seminerleri devam ediyor. Diyarbakır'ın merkez ilçesi Alçak Köyü'ndeki kursa 35 bayan ile 60 erkek katılıyor. 5 gün devam eden

kursların bitiminde başarılı olan kursiyerlere arıcılık sertifikası veriliyor. 2005 yılında olduğu gibi, 2006 yılında da arıcılık sektörüne, dolayısıyla arıcılık kurslarına olan ilgi artarak devam ediyor. Bu kapsamda, 2006 yılı ocak ayında bu yana merkez ilçede açılan arıcılık kurslarından 2'si sona ererken, 2'si ise sürüyor.

Bayanların ilgisi : Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü Çiftçi Yayın ve Eğitim Şube Müdürü Ramazan Yaman, çiftçilerin yaz aylarındaki eğitim çalışmalarına hız verdiklerini söyledi. Yaz mevsiminde çiftçilerin tarla, bağ ve bahçelerde çalıştıklarından dolayı biraraya toplamının zor olduğuna değinen Yaman, kış döneminde kimsenin dışarda fazla bir işi olmadığından eğitim faaliyetlerinin daha kolay yürütüldüğünü vurguladı.(dsöz)

Güneydoğu'da 15 Bin Ana Arı Dağıtılacak

Diyarbakır Arı Yetiştiricileri Birliği Başkanı Fahri Saylak, "bölgede arıcılık yapan çiftçilere bal üretiminde yüzde 50 daha verimli olan 'kafkas' ırkı 15 bin ana arı dağıtacaklarını söyledi. Diyarbakır'da 370 arı yetiştiricisini eğiteceklerini ve arılarının ırkını değiştireceklerini anlatan başkan saylak, 7 bin tane daha ana arıyı üreticilerimize dağıtacağız ve sürekli kovan başı eğitim vereceğiz." ifadelerini kullandı. Proje kapsamında bir arıcılık meslek yüksek okulu mezunu ile bir ziraat mühendisi istihdam ettiklerini aktaran saylak, projenin 10 ay süreceğini kaydetti. Saylak, "Bundan sonraki projelerimizde ise bal paketleme, kovanları modernize etme ve kullandığımız materyalleri değiştirme çalışmaları yer alacak." diye konuştu. (Zaman gazetesi)

Diyarbakır'da arıcılığı geliştirme projesi kapsamında arıcılara 950 boş kovan verildi. Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü ve ilçe müdürlüklerinin 2007'de yaptığı çalışmalar ile 2008 programı toplantıda değerlendirildi.

Arıcılığı geliştirme projesi kapsamında ise arıcılara 950 adet boş arı kovani verildi. Mevcut arıcıları desteklemek amacıyla Çüngüş ilçesine 525 adet, Çermik ilçesine 255 adet, Ergani ilçesine ise 170 adet arı kovani dağıtıldı.

Diyarbakır İl Özel İdare Kaynaklı projelerden olan Arıcılığı Geliştirme Projesi kapsamında dağıtımı yapılan arı kovanları, Arı Yetiştiricileri Birliği'ne üye 50 ile 150 arası arılı kovana sahip arıcılara verildi.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) yatırımlarından yeterince yararlanamayan

ilçelerdeki üreticilerin desteklenmesi amacıyla başlatılan arıcılık çalışmaları kapsamındaki boş kovan dağıtımının, projenin devamında arıcılık potansiyeli olan diğer ilçelerde de devam edileceği bildirildi. (Cihan Haber Ajansı, 17.01.2008)

Kocaköy'de Arıcılık Kursu Düzenlendi

10 Aralık 2010

DIYARBAKIR'ın Kocaköy ilçesinde Tarım İlçe Müdürlüğünce arıcılık kursu düzenlendi.

Kocaköy İlçe Tarım Müdürü Oral Özgen, kursun açılış konuşmasında, arıcılığın ülkede, bölgede ve ilçedeki durumu hakkında bilgiler verdi. İlçede modern arıcılığın yapılmadığını ve standartlara uygun kovanların olmadığını aktaran Özgen, ancak eski usul kara kovan arıcılığının yapıldığını belirtti. İlerki zamanlarda Kocaköy ilçesinde kovan dağıtımı yapılabileceğini anlatan Özgen, Kocaköy'de bir ilk gerçekleştirmek istediklerini söyledi. Tarımsal eğitime yönelik çalışmalara, Tarım İl Müdürü M. Ali Koçkaya ve Kocaköy Kaymakamı Muhammed Gürbüz'ün de destek verdiğini ifade eden Özgen, bu desteklerden dolayı teşekkürlerini sundu.

(www.diyarinsesi.org)

Kanatlı Hayvan Diyarbakır Tavuk İşletmecileri

1. Güntavuk İşletmesi 5x10.000=50.000 Ad./gün yumurta
2. Diyar tavuk İşletmesi 15.000 Ad./gün yumurta ,15.000 Ad. etçi/dönem
3. Varan Kanatlı İşletmesi 15.000 Ad./gün yumurta
4. Karacan Tavuk İşletmesi 3.500 Ad./gün yumurta , 17.000 Ad. Hindi Palazı
5. Tuncay Kanatlı İşletmesi 3.500 Ad. /gün

- yumurta , 2.500 Ad. Hindi Palazı
6. Kadir Eser Kanatlı İşletmesi 45.000 Ad./devre etçi (17).

79-Diyarbakır'da tavukçuluk sektörü

Köy Tavukçuluğu

80-81- Urfakapı'da hindi satışı

2000 yılı Master planda Diyarbakır'da
Merkez - Bismil - Çınar - Ergani - Silvanda: 153.000 hindi
Hazro-Kulp-Lice'de 31.200 hindi
Dicle-Eğil-Hani'de 27500 hindi
Çermik-Çüngüşte 7300 hindi belirlenmiştir.

2009 yılında:

Tavuk sayısı:	404.800
Hindi sayısı:	59. 603
Kaz sayısı:	15.536
Ördek sayısı.	13.730
Tavuk yumurtası:	40.480.000 adet
Hindi Yumurtası:	1.788.090 adet
Kaz yumurtası:	466.080 adet
Ördek yumurtası:	411.900 adet
Etçi tavuk üretimi:	250.000 adet

Ancak tüm bu rakamlar sıhhatli ve kesin değildir. Kanatlı hayvan çeşitleri olarak; Tavuk, Hindi, Kaz, Ördek, Bildircin, Devekuşu, Keklik, ve merak süs amacı ile beslenenler gelmektedir. (17)

82-Malabadi

83- Gevran ovası

Hindi geliştirme projesi

Avrupa Birliği destekli "Hindi Geliştirme Projesi" başlatmak için Ergani'ye gelen Avrupa Birliği Proje Destekleme Birim üyeleri Veteriner Hekim Ragıp Bayraktar, Fransız Veteriner Hekim Helene Vidon ve Hollandalı Veteriner Hekim Marinua Vanden Ende, İlçe Tarım Müdürü Aziz Polat'ı ziyaret etti. Hindi geliştirme: İlçe Tarım Müdürü Aziz Polat, Heyetin Yayvan tepe ve Boncuklu köylerinde incelemelerde bulunduklarının altını çizerek, "Dairemiz veteriner hekimleri ile birlikte önümüzdeki günlerde Avrupa Birliği kaynaklı proje ekibi tekrar bu köylerde incelemeler yapmak için gelecekler.

Geldiklerinde projeye son şekli verilecek. Yapılacak projelerde dağıtılacak hindi palazları ile kümes gibi giderlerinin yüzde 50 ve yüzde 90 arasında Avrupa Birliği ve Dünya Bankası tarafından karşılanacak. Bu destekleme ile köylülerimiz hem aile ekonomisine katkı sunacak hem de kuş gribi olmaksızın gönül rahatlığı ile kanatlı hayvanlarını yetiştirecektir” diye konuştu. (Dsöz)

Tıllalo'da hindi çiftliği

Dicle ilçesi Pirejman köyünde beyaz hindiler

Diyarbakırda at sporları

84 Günümüzde at yarışları

85-Hipodrom

Çınar-Beşpınar köyünde 1600 dönümlük alanıyla Diyarbakır hipodromu Türkiye'nin en büyüğüdür. Diyarbakır'da bu hamleyle atçılığın büyük mesafe kaydedeceğini umuyoruz.

Diyarbakır tarihinde at sporları ile tanınmış ve 10.000 atlı Malazgirtte Alpaslanın yardımına koşmuştur. Bir kaynakta da bu 27.000 olarak geçer.

Tarihte at sahibi olmak bir övünç vesilesiydi. Meşhur gezgin Tavernier Diyarbakır'la ilgili hatıralarını anlatırken Paşanın bir çok atlı süvasrısı var ve yirmi bin atlıyı toparlayabilecek güçtedir'demektedir (39)

26 Mayıs 1789 tarihli bir takirde Mısır için Diyarbakır'dan 2000 süvari istendiği görülmektedir. (40)

Diyarbakır salnamelerinde bu hususta tedbirler alınmıştır.

Ahali malı olan kısraklar için cins aygırların suret-i celb ve muhafazası hakkında emirname ve talimat. (3) Bu hayvanlar için 'Cins at yetiştirmek için miriden celb olunan aygırların memleket baytarı tarafından nezaret olunarak istifade edilmesi ve aygırlar telef oldukça yeniden celbi hakkında' emirname mevcuttur. (3)

Diyarbakırda At sporlarına alt yapı teşkil eden önemli bir oluşum Diyarbakır'ı başkent yapan devletlere örneğin Akkoyunlulara aittir. Akkoyunlu sarayında elçi olarak bulunan Venedik elçisi Uzun Hasan'ın atlılarının 100.000 olduğunu hesap etmiştir. (41)

Günümüzde İlçe Tarımı

Bismil

İlçe yüzölçümü	: 1.748.000 Dekar
Kuru tarım alanı	: 1.120.000 Dekar (Buğday, Arpa, Mercimek, Nohut)
Sulu tarım alanı	: 350.000 Dekar (Pamuk, Buğday, Tütün, Şeker Pancarı, Kavun, Karpuz)
Çayır ve mera	: 94.000 Dekar
Tarım dışı alan	: 184.000 Dekar Alan bulunmakta olup,

ilçemizde ekilen ürün ve miktarı aşağıya çıkartılmıştır:

- 236.000 Dekar Pamuk (2003 Yılı Hasadı 92.500 ton
 - 980.000 Dekar Buğday (2003 Yılı Buğday hasadı 323.400 ton'dur.) T.M.O. tarafından 9.431 Ton alım yapılmıştır.
 - 100.000 Dekar Arpa (2003 Yılı Arpa hasadı 27.000 ton'dur.)
 - 134.000 Dekar Mercimek (2003 Yılı Mercimek hasadı 17.420 ton'dur.)
 - 5.000 Dekar Nohut (2003 Yılı Nohut hasadı 550 tondur.)
 - 1.500 Dekar Tütün İlçe merkezinde 4 adet alım deposu mevcuttur. (2003 Yılı 3.200 ekici ile sözleşme yapılmış, tahmini üretim 10.000 balya'dır.)
 - 1.000 Dekar Şeker Pancarı (2003 Yılında 6.000 ton Şeker Pancarı hasadı beklenmektedir.)
 - 4.000 Dekar Karpuz (2003 Yılı Karpuz hasadı 16.000 ton'dur.)
 - 2.500 Dekar Kavun (2003 Yılı Kavun hasadı 7.500 ton'dur.) ekilmektedir.
- (18)

Bismil hububat pazarı: Bismil Zahiracılar Kooperatifi tarafından yaptırılan, 30 dönümlük alan üzerine kurulu Modern hububat pazarı açıldı. Bismil Zahiracılar Kooperatifi tarafından yaptırılan, 30 dönümlük alan üzerine kurulu modern hububat pazarı açıldı.

Bismil Zahiracılar Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Tahsin Ek, 30 dönüm arazi üzerine kurulu buğday pazarı kompleksinde, 91 adet satış bürosu, 76 adet hububat ambarı, toplantı salonu, idare binası, depo, 80 tonluk 1 adet kantar ve araç parkları ve sosyal tesislerinin bulunduğunu kaydetti.

(Dsöz. 21.07.2010)

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

Çermik

Çermik pirinci Karacadağ pirinci kadar ünlüdür. Örenkuyu ve İncili köylerinde yetişir. Alakoç köyünün mercimeği ünlüdür. Çem adı verilen sulanan yerlerde pamuk iyi yetişmektedir. Kırmantepe köyünün pamuğu üstün niteliklidir, yeğlenir. pamuklu, Karataş, Konuksever köylerinde pamuk önemli bir gelir kaynağıdır.

Bahçe köyünde hasut narı çok iyi yetişir. Bu nar, Siirt'in Zivzik, Hasras narları ile yarışabilir nefasettedir. Sebzeçilikte Aruk köyü ileridir. Çermik patlıcan bu bölgede bol yetiştirilir.

Asuri adlı bir üzüm Çermik bağlarında yetişmekte ve Asurlular zamanından beri meşhurdur. Çermikte 34 cins üzüm belirlenmiştir. En iyi üzümü kalecik, Aynalı köyleri yetiştirir. Karataş köyünün bağları çoktur. Aynalı'nın Abdiri cinsi uzun biçimli üzümü, şıra üzümü pek ünlüdür. Kuyuköy, Kayagediği, Karamusa, Gözerek, Bintaş, Bahçe, Başarı köyleri üzümculükten gelir sağlar. En yaygın cins şıra üzümüdür. Çermik ve yöresi 1918'e kadar en parlak dönemini yaşamıştır. O günlerden bu yana, bir çok bağ harap kalmıştır.

Aşağı şeyhler ve Asmalık köyleri kavakçılıkta ön plandadır(19). Tarım, ilçenin önemli gelir kaynaklarındandır. Son yıllarda GAP kapsamında yaptırılan göletler sayesinde sulu tarıma geçilmiş, ürün çeşitliliği ve verimlilik artmıştır. İlçemizde ekilebilir arazi miktarı 362.160 dekarıdır. Bu arazilerin 51.800 dekarı sulu, 310.360 dekarı susuz arazilerdir. İlçemizde toplam çiftçi aile sayısı 5300'dür. Çiftçi ailelerinin çoğunluğu 1-50 dekar arası arazi miktarına sahiptir.

Bu araziler, küçük aile işletmesi şeklinde değerlendirilmektedir. İlçemizde özellikle pamuk, buğday, arpa, mercimek, mısır, nohut, ayçiçeği ve yem bitkileri yetiştirilmektedir. Ayrıca meyvecilik ve sebzeçilik de önemli gelir kaynaklarındandır.

Meyvecilikte; Antep fıstığı ve üzüm yetiştiriciliği önemli bir konumda bulunmaktadır. Bölgede bol miktarda bulunan menengiç ağaçlarına yapılan Antep fıstığı aşılmasıyla fıstıkçılık gelişme göstermektedir. Bağıcılık da önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. İsmail Çayırı mevkiinde yetiştirilen pirinç bölgenin en kaliteli ürünlerinden biridir. Beybağı bölgesi ile Karakolan Köyü ve Bahçe Köyünde yapılan seracılık oldukça gelişmiş durumdadır. Seracılığın daha da geliştirilmesine çalışılmaktadır. İlçenin doğu ve güneydoğusundaki arazilerin elverişli olması nedeniyle küçükbaş hayvancılık yaygındır. Diğer bölgelerimizde ise büyükbaş hayvancılık çoğunluktadır. Yörede genellikle koyun ve kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır. Devletin verdiği teşviklerle hayvancılık iyi bir gelişme göstermiş, süt inekçiliği de yaygınlaşmıştır. Bölgemizde yaz mevsiminin oldukça sıcak geçmesi nedeniyle hayvancılıkla uğraşan ailelerin çoğu; Erzurum, Bingöl, Tunceli, Elazığ yaylalarına gitmektedirler.

İlçemiz ve köylerinde Tarım Müdürlüğü tarafından 1991-2003 yılları arasında toplam 285 baş ineğe suni tohumlama çalışması yapılmıştır. Ayrıca Yayıklı Köyü Boğa istasyonunda 3122 baş inek tabii olarak tohumlanmıştır. Suni ve tabii tohumlama çalışmaları ile gebe bırakılarak et ve süt verimi yüksek hayvanlar elde edilmeye çalışılmaktadır.

Büyükbaş hayvanlar; kültür ırkı, melez ve yerli ırk türlerinden oluşmaktadır. İlçe merkezi ve birçok köyümüzde 10-100 başlık işletmeler halinde faaliyetini sürdüren yaklaşık 50 besi ahır mevcuttur. 1500 baş civarında büyükbaş hayvan bu ahırlarda beside bulunmaktadır.

Besicilerimiz daha çok kurban bayramlarında değerlendirmek üzere hayvan yetiştirse de zaman zaman İstanbul, Ankara ve Adana gibi büyük illerin mezbahalarında da hayvanlarını pazarlamaktadırlar.

Tarım Bakanlığımızca son yıllarda uygulanan hayvancılık desteklemelerinde özellikle yem bitkileri ve suni tohumlama teşvikleri besiciliğin gelişmesinde önemli etken olmuştur. İlçemizde yöremize özgü koyun, keçi ve inek sütlerinin karışımı veya ayrı ayrı sütte Çermik Tuluk Peyniri yapılmaktadır. Tuluk peyniri daha çok çevre il ve ilçelere gönderilmektedir.

İlçenin Hayvan Varlığı

Büyükbaş 18.889

Kültür ırkı 4210 -melez 6140-yerli ırk 8539

Koyun 128.002 -kıl keçisi 27.176

At 400-katır 90

Tavuk 35.000, kaz 500, ördek 200, hindi 1500

Arıcılık

İlçemizin bitki örtüsü arıcılığa elverişlidir. Ancak iklimin uygun olmaması sebebiyle fazla gelişme göstermemiştir. Daha çok küçük aile işletmeciliği ve özel girişim şeklinde yapılmaktadır. Yaz aylarında serin bölgelere gidilmektedir. İlçede 2600 fenni, 320 yerli kovan olmak üzere toplam 2920 kovan bulunmaktadır. İlçede üretilen bal iç piyasada tüketilmektedir. (20)

ÇÜNGÜŞ İLÇESİ

Tarım

Yollarımızın ulaşım için çok elverişli olmayışı ve üretilen tarım ürünlerinin pazarlara ulaştırılacak kadar fazla olmaması gibi sebeplerle üretilen tarım ürünleri genellikle ilçe merkezinde pazarlanmaktadır. İlçemizde tarım ürünü olarak; Buğday, arpa, mısır, darı, nohut, mercimek, kuru soğan, sarımsak, vs. yetiştirilmektedir. Bunların dışında bağcılık, arıcılık faaliyetleri yaygın biçimde görülmekte ayrıca hızla gelişmektedir.

Kullanılabilir Arazi Dağılımımız şu şekildedir:

Arazi Dağılımı	Miktarı	Ölçü Birimi
Tarıma Elverişli Arazi Miktarı	101.000	Dekar
Sulanabilir Arazi Miktarı	25.199	Dekar
Sulanamayan Arazi Miktarı	52.551	Dekar
Nadasa	23.250	Dekar
Çayır-Mera	22.000	Dekar
Orman	101.000	Dekar

İşletme Büyüklüğüne göre arazi dağılımı şöyledir;

İşletme Büyüklüğü	Birim	Çiftçi Aile Sayısı
0-50	Dekar	2000
51-100	Dekar	187

ARICILIK

İlçemizde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı İşbirliğiyle 1997 yılında 83 aileye 5 arılı kovan ve arıcılık malzemeleri dağıtılmıştır. Arıcılık faaliyetlerinin etkili bir şekilde yürütülmesi için kışları Fırat nehri kıyısında ve yazları Savcak tepelerinde konaklama yerlerine gidilmesini sağlayan yolların yapılması gerekir.

BAĞCILIK

İlçe merkezinde bağcılık çok eskiye dayanmaktadır. Mevcut bağların yaşlı olması nedeni ile bağ alanlarında oldukça azalma olmuştur. Bağcılığın eski düzeye çıkması için Devlet desteği ile 14.450 adet aşılı bağ çubuğu ile 145 dekarlık sahada ekim ve bakım çalışmaları yapılmıştır. Bu çerçevede 1997 yılı 1. yarısında S.Y.D. Vakfı kanalı ile 15 aileye 10'ar dekarlık örnek bağ tesisi yapılmıştır.

(www.cungus.gov.tr)

ÇÜNGÜŞ

Çüngüşte Patates en iyi malkaya köyünde yetiştirilir. Geçitköyün domatesi ünlüdür.4500 hektar üzüm bağı vardır. Badem ve ceviz bol üretilir. Deveboynu, geçitköy, Hamdere,

Hindibaba, Keleşevleri, Oyuklu, Yeniköy, Aktaş, Arpadere, Akbaşak başlıca bağcı, üzümü ünlü köylendir. Birinci dünya savaşı sonlarına kadar ipekböceği yetiştirilirdi. Dutluklar çok fazla idi. Dutlar daha çok kurtularak tüketilir.

Yeniköyün dutu ünlüdür. Avut köyünde de çekirdeksiz, küçük, çok leziz ak renkli, inci dutlar elde edilir.

Çataldut köyünün tanesi bir kilo gelen ayvası, Avut ve Karaköy'ün cevizi çok rağbet görür. Geçitköy'ün narı değerlidir. Hindibaba köyü çevresi incirleri kurutularak değerlendirilir. Diyarbakır piyasasında Arduva peyniri ve Arduva yağı ünlüdür. Avut ve Aktaş köylerinin altın yıldızlı, sırlı akça balları pek nefistir ve İstanbul'da ünlüdür.(19)

ÇINAR

İlçemiz ekonomisi Tarım ve Hayvancılığa dayanmaktadır. Toplam 1.952.000 dekarlık alanımızın 903.900 dekarlık (% 46) bölümü tarıma elverişlidir. Bu alanın 816.830 dekarlık alanında susuz, 87.070 Dekarlık alanda ise sulu tarım yapılmaktadır. Başlıca tarım ürünleri: Pamuk, Pirinç, Buğday, Arpa, Mercimek ve Nohut'tur. İlçemizin Karacadağ yöresinde hayvancılık yaygındır (21) .

DİCLE

Dicle ilçesinin nar, incir, kırmızı mercimeği meşhurdur. Özellikle kırmızı mercimek arap ülkelerine ihraç edilmektedir. Dicle ilçesinde arazinin %30'u meşe ormanıdır. Bu yüzden daha fazla yağmur alır. Ormanlık alanlardan yılda 1000 ton yakacak odun elde edilir(22)

EĞİL

Tarım ve Hayvancılık

İlçede her çeşit tahıl sebze, kavun, incir ve üzüm yetiştirilmektedir. Özellikle bağcılık oldukça gelişmiş olup, yaş üzüm bölgenin önemli bir ihtiyacını karşılamaktadır. Bağcılığın yanı sıra badem ve antepfıstığı yörenin önemli geçim kaynaklarındandır. Ayrıca Dicle Nehri'nde balıkçılık yapılmaktadır.

Eğil'de her tür kümes ,küçük ve büyükbaş hayvan yetiştirilmektedir. Ayrıca ilçede odunculuk ta uğraşılan bir başka meslek dalıdır.Hazro ve diğer yerlerden alınan ağaçlar burada kesilir ve Diyarbakır'a gönderilir. Kale,Yenişehir,Gündoğuran,Dere ve Çarıkören ilçenin mahalleleridir(23).

ERGANİ

Tarım İlçemiz ekonomisine hakim olan sektördür. Toplam nüfusun % 80 kadarı tarım ve hayvancılık yapmak suretiyle geçimini sağlamaktadır. Ayrıca tarımsal üretim sadece çiftçiler için değil diğer sektördeki vatandaşlar içinde önem taşımaktadır.

BİTKİ ADI	EKİLİŞ ALANI (DA)	DEKARA VERİM (Ortalama Kg)	ÜRETİM MİKTARI(TON)
Buğday	244500	350	85575
Arpa	129600	300	38880
Darı	7000	120	850
Pirinç	700	250	175
Fasulye	750	200	150
Nohut	57000	100	5700
Mercimek	60400	100	6040
Pamuk	35000	350	12250
Susam	150	225	35
Ay Çiçeği	35000	100	3500
Kuru Soğan	1500	225	3500
Kuru Sarm.	300	210	630
Kavun	7500	2000	15000
Karpuz	16500	325	55000
Fiğ	1000	40	40
Burçak	1000	110	110
Yonca	750	120	90
Korunga	200	300	60
Domates	9000	3000	27000
Patlıcan	3500	3000	10500
Salatalık	3500	2100	7500
Biber	2750	1250	3400
T.Fasulye	750	2000	1500

İlçemizde son yıllarda hemen hemen her cins hayvanın yetiştirilmesine

DİYARBAKIRDA TARIM VE HAYVANCILIK

çalışılmakta olup, ilçede en çok koyun, keçi ve sığır beslenmektedir. Bu alanda yaygın olan geleneksel mera hayvancılığının yanında besi hayvancılığı da yapılır. Hayvan varlığına büyük ölçüde yerli ırk hakimdir. Ancak son yıllarda yüksek gelir getiren kültürırklara doğru bir yönelme görülmektedir.

CİNSİ	ADET
Yerli inek	14300
Melez inek	5950
Kültür Irkı inek	1229
Düve -Dana	10520
Boğa	18170
Öküz	460
Katır	284
At-Tay	2158
Eşek	4111
Koyun	133300
Kıl Keçisi	22400
Tavuk	23133
Kaz	45103
Ördek	2635
Hindi	17549

Diyarbakır'a Ergani, Kulp ve Çınar'da sığır yetiştiriciliği öne çıkmaktadır.

İl Tarım Müdürlüğü kayıtlarına göre Ergani'de yetiştirilen sığır sayısı 35.000, sığır işletme sayısı 1000'dir.(30)

Ergani'de Çiftçilere 160 Baş Süt Sığır Dağıtıldı

Diyarbakır'ın Ergani Kaymakamlığı ile GAP İdaresi'nin ortaklaşa yürüttüğü 160 başlık süt sığırcılığı projesi kapsamında yapılan kura çekimi sonucunda, GAP idaresi'nin havza geliştirme projesi kapsamında bulunan 6 köydeki 40 çiftçiye kişi başı 4 inek dağıtıldı.

(13 Şubat 2009, www.diyarinsesi.org)

Ergani'ye Yem Fabrikası Kuruldu

Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde faaliyet gösteren un fabrikası ekonomiyeye katkı sağlaması için kendi arazisi içinde bir yem fabrikası kurdu. 5 dönüm alana kurulan ve ilçenin yem ihtiyacını karşılamak amacıyla açılan yem fabrikasında günde 15 ton yem üretildiğini belirten Ergani Un ve Yem Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Emin Aslan, "Fabrikanın resmi açılışı yerine besiciler ve ilçenin esnafları ile bu açılışı gerçekleştirdik. Yeni açmış olduğumuz fabrikanın amacı ise, ilçemizin yem ihtiyacını karşılayacak bir fabrikanın atıl durumda olduğu ve fabrikanın ne zaman üretime geçeceği belli değildi.

Hayvancılık sektörü için önemli katkıları olacak yem fabrikasının kuruluşunda 10 işçi istihdam edildiğini ve günde 15 ton yem üretimi yapılacağını belirten Aslan, "Fabrikanın ihtiyacı olan ham maddeyi bulmakta zorluk çekmedik. 1 yıl stok yaptık bu konuda sıkıntı çekmeyeceğiz. Fabrikanın hayvancılığa fayda getireceğine inanıyorum" şeklinde konuştu.

(www.diyarinsesi.org, 04 Haziran 2009)

HANİ

İlçemizin geçim kaynaklarından biride hayvancılıktır, ilçemizde yıllık ortalama 6.500 küçükbaş hayvan canlı olarak ihraç edilmektedir. Ancak yerli ırkların bölgede hakim olması nedeniyle verim düşüktür. Şu anda ilçemizin mevcut hayvan varlığında sığır 8.430 adet, koyun 12.000 adet, keçi 9.500 adet, tek tırnaklı 1.100 adet, kanatlılar 20.000 adet, ayrıca kara kovan 350 adet, fenni kovan 70 adet mevcuttur (25) . Dışarıya sattığı en önemli ürünler tahıl, pamuk, yaş ve kuru meyveler ile birlikte ayrıca ilçeden her yıl kereste satışı yapılmaktadır.

Dicle Nehri Hini'ye 18 km uzaklıktadır. Ayrıca nehirde bolca alabalık yetiştirilmektedir. (wikipedia)

HAZRO

Bitkisel Tarım

İlçemizde sulama suyunun azlığından dolayı çiftçilerimizin büyük çoğunluğu kuru tarım yapmakta buda tarımda verimliliği düşürmekte ve alternatif ürün yetiştirme olanaklarını azaltmaktadır. Münavebeye girecek bitki sayısı da kısıtlandığından araziden istenen verim alınamamaktadır. Bitkisel tarım düz, arazilerde makine ile yapılmakta, makinelerin giremediği arazilerde basit aletlerle yapılmaktadır. Sulu alanlarda ise genelde sebze, meyve ve tütün yetiştirilmektedir. Tarımsal Ürünler: İlçemizde yetiştirilen ürünler susuz arazilerde buğday, arpa, mercimek, nohut, badem, kavun, karpuz ve bağlarda üzüm yetiştirilmektedir. Suyun olduğu bölgelerde daha çok meyve bahçeleri, tütün, çeltik, yonca sebze vb. ürünler yetiştirilmektedir. Sarıçanak ve Yazgı köylerinde bulunan seralarda sebze yetiştirilmektedir.

İlçemiz merkez ve köylerinde çiftçi ziyaretleri yapılarak zirai eğitim ve yayım çalışmaları yapılmıştır. Çiftçiler teknik konularda aydınlatılmaya çalışılmıştır. Üretilen buğdayın büyük bölümü D.M.O'ne satılmaktadır. Diğer ürünler iç piyasaya satılmakta veya iç tüketimde kullanılmaktadır. Bağlarda toplanan üzümlerden kaliteli üzüm pekmezi, pestil sucuk ve şıra yapılmaktadır.

Ekim Alanları ve Ekim Biçimleri

Ekilen ürünler ve arazi dağılımı şöyledir.

Buğday	96.000	Dekar
Arpa	38.000	Dekar
Mercimek	34.000	Dekar
Nohut	18.000	Dekar
Bağ	10.000	Dekar
Meyve	4.300	Dekar
Tütün	580	Dekar
Kavun-Karpuz	350	Dekar
Sebze	380	Dekar
Çeltik	320	Dekar
Susam	280	Dekar
Yonca-Korunga-Fiğ	450	Dekar
Nadas	26.210	Dekar

Ekim düz arazilerde mibzerle veya gübre atma makinesiyle, dağlık alanlarda ve küçük arazilerde elle serpmeye şeklinde olmaktadır. Ekim ayı içerisinde toprak hazırlığı ve ekim kontrolleri yapılarak yapılan hazırlıklar üzerinde durularak çiftçilere gerekli teknik bilgiler verilir, uygulanması için gerekli kontroller yapılmıştır. Ekim sırasında görülen fazla gübre kullanımının zararları hakkında çiftçiler bilgilendirilmiştir.

İlçemizde su göletlerinden ve sondaj çalışmaları sonucu çıkarılan suyla araziler karık sulama şeklinde yapılmaktadır. Sulu tarım 12.500 dekada yapılmaktadır. Sulu tarımda verim çok daha yüksek olmakta bazı ürünlerde %100'e varabilmektedir.

Haziran ayında biçerdöver kayıplarını en aza indirebilmek için gerekli önlemler alınmış, çiftçilere bu konuda bilgiler verilmiş ve hassasiyetle kontroller yapılmıştır. Hazro İlçesindeki hayvan varlığı yerli ırklardan oluşmaktadır.

2004 yılı itibarıyla ilçedeki hayvan varlığı şöyledir.

Hayvan Adı:	Yerli:	Melez	Kültür	Toplam
Siğir	6.470	1.145	128	7.743
Manda	450			450
At-Katır	220			220
Eşek	1.605			1.605
Koyun-Keçi	31.250			31.250
Kovan (Fenni)				660
Kovan (Sepet)				98
Kanatlılar				47.750

Hazro İlçesinde ve köylerinde ekonomik hayat tarım ve hayvancılığa dayandığından, ilçede hayvancılığın geliştirilmesi anlamında yerli ırklar kültür ırkına dönüştürülüp verimlilik yakalanmalıdır. Bu kapsamda yöre halkına

teşvikler verilerek kültür ırkı yetiştiriciliği geliştirilmelidir. (26)

KOCAKÖY

Bitkisel Üretim

İlçemizin kuru tarım alanı 189.000 dekadır. Bu alanda 141.000 dekada Hububat, 6.000 dekarı bakliyat, 2.000 dekarı kavun-karpuz yetiştiriciliğine ayrılmıştır. 40.000 dekar alan nadasa ayrılmaktadır.

İlçemizin sulu tarım alanı 6.800 dekadır. Bu alanın 5.800 dekada endüstri bitkisi, 1.000 dekada da bağ-bahçe tarımı yapılmaktadır. Tütün yaprakları hasat edildikten sonra çiftçiler tarafından kurutulmakta ve yerel pazarlarda kaçak olarak satılmaktadır. Pamuk ise yöredeki çırçır fabrikalarına satılmak üzere yetiştirilmektedir. Çeltik ilçemizde Arkbaşı ve Tepecik köyleri civarında ekilmektedir. Tütün yetiştiriciliğine alternatif olarak; hayvan ve insan beslenmesinde değerlendirilebilen ve talep fazlası bulunan mısır bitkisi salık verilmektedir. Örtüaltı tarımı; yapılan yayım faaliyetleri ile, kurulacak olan sera demonstrasyonlarıyla, bedeli uzun vadeli olarak tahsil edilerek kurulacak seralarla ve üretilen ürünlerin pazarlama faaliyetlerinde öncü olunarak teşvik edilmelidir.

Yetiştirilen Ürün Cinsi	Yetiştirilen Alan (Da.)	Yetiştirilen Ürün Miktarı (Ton)
Buğday	96.000	23.040
Arpa	45.000	14.850
Nohut	4.000	800
Mercimek	2.000	500
Pamuk	7.000	2.450
Tütün	2.000	600
Çeltik	1.500	600

Hayvansal Üretim

İlçemizde yaklaşık olarak 8.000 büyükbaş, 15.000 küçükbaş hayvan mevcuttur. Hayvan mevcudunun %70'ini yerli ırklar oluşturmaktadır. Geriye kalan %30' unu kültür ve melez ırklar oluşturmaktadır. Yaklaşık 300 civarında da manda mevcuttur. Mevcut koyun ırkı Akkaramandır. Karakeçi ormanlık alan olmak üzere Boyunlu, Gökçen, Şaklat ve Yazıköy' de beslenmektedir. Burada mevcut orman alanlarının meşe olmasından dolayı hayvanlar pek zarar vermemektedirler.

Kültür hayvancılığının gelişmesi için Çaytepe köyünde kurulacak olan Süt Toplama Birliğinin bölgeye olumlu yönde büyük bir katkısı olacaktır. Ayrıca Tarım İl Müdürlüğü ile birlikte suni tohumlama çalışmalarına başlanmıştır. Bu projenin hayata geçirilmesi ile kültür hayvancılığı gelişecektir. Ayrıca Çaytepe köyümüze bir adet tabii tohumlama boşası verilmiş bulunmaktadır.

Üretim Durumu

Hayvan Cinsi	Adet
Sığır	8.000
Koyun	12.000
Keçi	3.000
(27)	

KULP

Tarım Ürünleri

Kulp İlçesi'nde gerek arazi kullanım açısından gerekse de ekonomik geçim kaynağı olması açısından ele alınması gerekli olan en önemli faaliyet hayvancılıktır. Gerek meşelik-fundalık alanları (%59) gerekse de çayır ve mera alanlarının(%28.7) oldukça geniş yer kaplamasıyla tarım yapılabilecek arazilerin (%4.8) çok sınırlı olması nedeniyle ilçede hayvancılık yıllardan beri en yaygın geçim türüdür.

Kulp'ta tarım yapılan arazinin toplam arazi içerisindeki oranının % 4.8'dir. Tarımsal faaliyetler; tahıl tarımı, baklagil tarımı ve endüstri bitkileri veya yem bitkileri tarımı olarak belirlenebilir. Bu faaliyetler hem sulu hem de kuru tarım alanlarında gerçekleştirilebilmektedir. Ancak Kulp'ta var olan tarım arazilerinin büyük çoğunluğu sulu tarım arazileridir. Bunda yüzey suları ve kaynakları potansiyelinin yüksek olmasının etkisi vardır.

İlçede yaygın olarak tahıl ürünleri olan buğday, arpa, çavdar, darı ve yulaf

ekilir. Söz konusu tahıllar genelde ailelerin kendi ihtiyaçlarında ve yerel ihtiyaca yönelik olarak üretilir. Tahıl ürünleri yerli tohum kullanılarak kıraç arazilerde yetiştirilir. Bu durum birim başına alınan verimin düşmesine neden olmaktadır. Buna rağmen son yıllarda gübreleme, ithal tohumlar ve diğer çalışmalarla tahıl verimlerinin artırılmasına çalışılmıştır. Extantif yöntemlerle yapılan tahıl tarımı üretimi iklimin kontrolündedir. Özellikle ilkbahar yağışlarının fazla olduğu yıllarda verim artarken, kurak geçen yıllarda ise birim başına düşen verim azalmaktadır.

İlçede en fazla üretilen tahıl buğdaydır. Daha çok kuru tarım alanlarında yaygın olarak ekilir. Halkın temel besin kaynağı olması ve iklim şartları ile toprak özellikleri bakımından fazla seçici olmaması nedeniyle buğday tarımı en fazla yapılan tahıl tarımıdır.

Bir diğer tahıl türü olan arpa daha çok buğdayın yetişmediği ya da toprak veriminin düşük olduğu ayrıca yükseltinin daha fazla olduğu yerlerde yetişme imkânı bulmuştur. Hayvan yemi olarak kullanılan arpa ilçede hayvancılık faaliyetlerinin çok yoğun yapılması nedeniyle buğdaydan sonra en fazla yetiştirilen tahıldır. Kulp'ta yoğun olarak yetiştirilen bir diğer tahıl ise çavdardır. Sıcaklık koşullarının az olduğu yüksek yerlerde ve verimsiz arazilerde yetişebildiği için üretimi fazladır. Özellikle 1500 metre üzerindeki yükseltilerde yetişme imkânı vardır. Bazı yerlerde yerel olarak buğday ve yulaf ile karıştırılarak öğütülür ve ekmeği yapılır.

Kulp'ta yetiştirilen diğer tahıl ürünleri ise yulaf ve darıdır. Bunlar da özellikle sapları hayvanlar

tarafından çok sevildiğinden kurutularak kışın hayvanlara verilir. Bu nedenle ekim alanları fazladır. Çok eski dönemlerde buğdayın yerine temel besin maddesi olarak yulaf ve darı kullanılırdı. Bu nedenle ekim alanları buğdaydan daha fazla idi. Ancak zamanla giderek buğdayın ekmek yapımında yaygın olarak kullanılmasıyla ekim alanları ve üretimleri azalmıştır.

Son yıllarda nerdeyse tükenme aşamasına gelmişlerdir. Ayrıca Şekran Çayı vadisinde çok az miktarda çeltik tarımı da yapılmaktadır. Yine son yıllarda özellikle silajlık mısır üretimi de yapılmaya başlanmıştır.

İlçede baklagillerden fasulyenin ayrı bir önemi vardır. Bahçe alanlarında sulama yapılarak üretilen fasulye Diyarbakır'a getirilerek satılır. Fasulyenin hem yaş hem de kuru olarak tüketim alanı bulması ve sulu arazilerin yaygınlığı nedeniyle ilçede fasulye üretimi (özellikle bir türü olan Ayşe Teyze fasulyesi) oldukça yaygındır. İlçede bir diğer baklagil olan nohut üretimi de fazladır. Nohut yetiştirilmesi için fasulye gibi sulu arazi imkânı bulunduğu için ilçede yaygın olarak üretilmektedir.

Fasulye ve nohut'un yanında baklagillerden mercimek, susam, yonca, fiğ ve korunga yetiştirilir. Özellikle yonca ve korunga hayvan yemi olarak yetiştirildiği için oldukça yaygındır. Genellikle sulu arazilerde yeşil iken kesilip kurutulduktan sonra kışın hayvanlara yem olarak verilirler. Taban suyunun yüksek olduğu vadi tabanlarında yetiştirilirler.

İlçede yumrulu bitkilerden patates ve soğan endüstri bitkilerinden de tütün ve pamuk

yetiştirilir. Patates kumlu topraklardan olan gevşek toprakları seven bir bitkidir. Verimsiz arazilerde de yetiştirme imkânı bulmaktadır. Tüketim alanı çok geniş olan patates özellikle Diyarbakır'a gönderilerek orada satılır. Yerel tüketim alanlarında özellikle, ova köylerine götürülerek buğday ile takas edilir. Bu nedenle yetiştirme alanı ve üretim miktarı fazladır. Bir diğer yumrulu bitki olan soğan Diyarbakır ilçelerinde en fazla Kulp'ta yetiştirilir. Yetiştirilen soğanlar Diyarbakır sebze halinde satılır. Soğan da patates gibi sulama imkânlarının olmadığı ova köylerine satılarak buğday alınır.

Hayvancılık

Kulp ilçesinde gerek arazi kullanımı açısından gerekse de geçim kaynağı olması açısından ele alınması gerekli olan en önemli faaliyet hayvancılıktır. Gerek Meşelik-Fundalık alanları (% 59) gerekse de çayır ve mera alanlarının (% 28,7) oldukça geniş yer kaplamasıyla tarım yapılabilecek arazilerin (% 4,8) çok sınırlı olması nedeniyle ilçede hayvancılık yıllardan beri en yaygın geçim türüdür. Hayvancılık için uygun fiziki koşullar beşeri faktörlere etkide bulunarak halk arasında çok yaygın bir alışkanlık haline gelmesine zemin hazırlamıştır. Bu nedenle ilçede hayvancılık çok çeşitlenmiştir.

Küçükbaş Hayvancılık

Türkiye genelinde en fazla küçükbaş hayvancılık Güneydoğu Toroslarının eteklerinde yapılmaktadır. Güneydoğu Toroslarda çayır ve mera alanlarının geniş yer kaplaması yazın çok yoğun yaylacılık faaliyetlerine sahne olmaktadır. Buralarda kervanlarla koyun ve kıl keçisi beslenir. Ayrıca Güneydoğu Toroslarda meşe alanlarının geniş yer kaplaması kış aylarında hayvanlara yem olarak verilmesi nedeniyle hayvancılık gelişmiştir.

İlçede hayvancılık ekonomik faaliyetler arasında ayrı bir öneme sahiptir. Bir bakıma bölgenin doğal özellikleri ve gelenekleri hayvancılığın ayrı bir kol olarak gelişmesine zemin hazırlamıştır. Bölgede yüzyıllardan beri göçebe aşiretler hayvan beslemekte ve bölgenin hayvansal ürünler ihtiyacını önemli ölçüde karşılamaktadır.

Bölgede büyük ve geniş kuyruklu Karaman, Ak Karaman, İvesi denilen farklı koyun ırkları beslenmektedir. Ayrıca Mor Karaman koyunu da Güneydoğu Toroslarda beslenmektedir. Küçükbaş hayvancılık Birleşmiş Milletlerce uygulanan çeşitli ambargolar ve bölgedeki çeşitli olaylar nedeniyle küçükbaş hayvancılık eski önemini kaybetmiştir.

İlçede en fazla beslenen hayvan Kıl Keçisidir. İlçenin meşelik ve fundalık alanlarında otlatılan kıl keçisinin sütü ve peyniri çok lezzetlidir. Ancak yeni yetişen meşe fidanlarını kemirdiği için meşe ormanlarının tahrip olmasına, ormanların kendi kendini yenileyememesi nedeniyle zamanla ortadan kalkmalarına neden olmuştur.

Yıllar	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Cinsi						
Koyun	32780	36900	38000	43800	44200	50000
Kıl keçisi	51380	51500	51400	60300	60000	64000

Tablo : 1985–1990 Arası Kulp'ta Küçükbaş Hayvan Varlığı

Keçinin hem süt hem de yönünden faydalanılmaktadır. Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü'nün sayımına göre ilçede 1985 yılında 51380 adet keçi beslenirken 1990 yılında 64.000'e yükselmiştir. Bu tarihten sonra ilçede hayvan sayımı yapılamamıştır. Ancak tahmini değerlerle ilçede hayvancılıkla yoğun olarak uğraşan Ağıllı, Çağlayan, Akdoruk, Yaylak, Ağaçkorur, Alaca, Dolun, İslamköy ve Elmalı köylülerinin göç etmek zorunda kalmasıyla ilçede beslenen keçi sayısının bir hayli düştüğünü söyleyebiliriz.

Keçiden sonra ilçede en fazla beslenen küçükbaş hayvan koyundur. Koyun göçebe olarak yaşayan Yörükler tarafından kervanlar ve sürüler halinde beslenir. Yerel dilde Koçer olarak nitelendirilen Yörükler (göçer) kışın ilçenin güney kesimlerinde konaklarken ilkbahar aylarıyla birlikte daha serin olan yüksek alanlara hareket etmektedirler. Bunların sabit bir konak yerleri yoktur. Sürekli yerlerini değiştirerek koyunlarını otlatırlar. Tarım İl Müdürlüğü'nün sayımına göre ilçede 1985 yılında 32780

baş koyun beslenirken, bu sayı 1990 yılında 50.000'e çıkmıştır. Yine son yıllardaki yaylacılık faaliyetlerindeki yasaklamalar beslenen koyun sayısını da düşürmüştür.

Büyükbaş Hayvancılık

İlçede büyükbaş hayvan olarak sığır, dana, manda, öküz, boğa, at, katır ve eşek beslenir. En fazla beslenen büyükbaş hayvan Sığır ve Danadır. Sığır ve dana özellikle ilçe merkezi ile nispeten düzlük alanlarda kurulmuş olan köylerde yoğun olarak beslenir. Yine mera arazisi az olan köylerde de büyükbaş hayvanlar beslenir. Ayrıca yakın geçmişe kadar karabasanla çift sürüldüğünden büyükbaş hayvanlar; tarım alanlarının geniş yer kapladığı yerleşimlerde yoğun olarak besleniyordu. İlçede yakın geçmişe kadar ulaşım at, katır ve eşekle sağlanırdı. Ayrıca yaylacılık faaliyetlerinde yük taşımacılığı söz konusu hayvanlarla yapılıyordu. Bu nedenle ilçede özellikle katır ve eşek çok fazla beslenmektedir. Kısacası hayvancılık halkın tüm gelenek ve yaşam alışkanlıklarında öncelikli faaliyettir. Yıllardır devam eden bu gelenek ve alışkanlıklar halk arasında kendine özgü bir anlayış yaratmıştır. Bu durum ilçede çok belirgindir.

Yıllar	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Cinsi						
Sığır	9800	11000	9500	15000	13700	15600
Dana	7100	8632	11300	13200	13000	16370
Manda	100	100	200	220	280	480
Öküz	1000	1100	1170	1700	2200	2500
Boğa	210	200	190	250	208	301
At	412	400	400	680	700	750
Katır	1515	1500	1570	1700	1700	1900
Eşek	1792	1760	1730	3100	3200	3100

Tablo : 1985–1990 Arası Kulp'ta Büyükbaş Hayvan Varlığı

Kümes Hayvancılığı

İlçede kümes hayvancılığı da yapılmaktadır. Bunlardan tavuk, horoz, hindi, kaz ve ördek beslenmektedir. Söz konusu hayvanlar büyük çiftliklerden ziyade yerel tarzda geçim türü şeklinde beslenmektedir. Bu da yerel ihtiyaca yönelik beyaz et yumurta temini için yapılmaktadır. Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü sayımına göre ilçede 1985 yılı itibariyle 78300 tavuk, 1000 ördek, 1200 kaz ve 2000 hindi beslenmiştir. İlgili veriler aşağıdaki gibidir;

Yıllar Cinsi	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Tavuk	78300	80000	78600	58600	57800	51000
Kaz	1200	1500	1600	650	600	580
Ördek	1000	1050	1220	220	280	330
Hindi	2000	2100	2170	4000	4250	4500

Tablo : 1985–1990 Arası Kulp'ta Kümes hayvancılığı

Arıcılık:

İlçede çeşitli bitki örtüsüne bağlı olarak arıcılık gelişmiştir. Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü'nün sayımına göre 1985 yılında ilçede 690 adet sepet kovani, 300 adet fenni kovan bulunmaktadır.

Yıllar Cinsi	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Sepet Kovan	690	650	500	700	780	900
Fenni Kovan	300	300	400	400	450	600

Tablo : 1985–1990 Arası Kulp'ta Arıcılık Üretimi

İlkbahar ayları bal arıcılığı için en ideal dönemdir.

İpek Böcekçiliği:

Kulp ilçesi ipekböcekçiliği alanında Türkiye'de İstanbul ve Bursa'dan sonra üçüncü sırada bulunmaktadır. İlçe ve köylerde bulunan dut ağaçları ipekböceği kozasının tek ideal yiyeceğidir. 25 yıl önce ipekböcekçiliğinin sona erdiği ilçede, 2002 yılında başlayan canlanma ile 2003 yılında 30 ton yaş koza elde edilmiştir.

Yıl	Paket Adedi	Üretim (Ton)
1985	1000	20
1986	1100	25
1987	1300	32
1988	1200	30
1989	1200	30
1990	1400	40

Tablo 1985–1990 Arası Kulp'ta İpekböceği Üretimi
İlçemiz Kaymakamlığı ipek böceği üreticiliğinin arttırılması hususunda hassasiyet göstermektedir. Halkımıza ipek böceği tohum paketi temininde yardımcı olmaktadır. (28)

LİCE

Ekonomisine tarım ve hayvancılığın egemen olduğu Diyarbakır'ın Lice ilçesinde 428 bin dekar tarım arazisi bulunuyor. Sebze ve meyveciliğe önem verilen Lice'de bilimsel yöntemlerin uygulanması halinde, yörenin sebze ve meyve deposu haline gelebileceği belirtildi.

428 bin dekarlık tarım arazisinin bin 45 dekarında sebzeçilik, 9 bin dekarda meyvecilik, 10 bin dekarda da bağcılık yapılıyor. Meyve ve sebzeçilik ve bağcılığın geleneksel yöntemlerle yapıldığını belirten vatandaşlar, *"İlçe Tarım Müdürlüğü öncülüğünde bilimsel yöntemlerle bu işler yapılırsa ilçemiz sebze, meyve ve bağcılıkta yörenin deposu haline gelir"* dedi.

Sofralık domates olan Lice domatesinin, gerek tat ve gerekse büyüklük bakımından eş benzerinin olmadığını ifade eden üreticiler, *"Bu domatesimiz hak ettiği yerde değildir. Tamamen doğal yöntemlerle yetiştirilen bu domates dünya piyasasına girebilir ancak bu*

konuda ilgili kurumlarca yeterli destek ve çalışma göremiyoruz" şeklinde şikayetlerini dile getirdi.

Bu arada ilçede tamamen ekolojik olarak yetiştirilen Şıra üzümünden yapılan Kef sucuğu da her yerde ilgi görüyor. Ceviz ve üzüm şirasının köpüğüyle yapılan Kef sucuğu, genellikle iç piyasada tüketiliyor. Diyarbakır kadayıfı ve Karacadağ peynir ve pirinci kadar meşhur olan Kef sucuğu, hediye olarak başka illere gönderiliyor. (İHA)

SİLVAN

Kentimizin sahip olduğu 15.355 km²'lik alanın 791.470 hektarını tarım alanı oluşturmakta ve bu toplam alanın % 51,5'ini oluşturur. Küçük ve çok parçalı olan tarım alanlarında yaklaşık 53.000 aile tarımsal faaliyette bulunmaktadır. Tarımsal üretim açısından ana ürünleri pamuk, buğday, arpa ve kırmızı mercimek oluşturmaktadır.

Özellikle sulu tarım yapılan arazilerin büyük kısmında pamuk ekimi yapılmakta, tütün, ayçiçeği, susam gibi ürünler de yetiştirilmektedir. 791.470 hektar tarım alanının 29.474 hektarı devlet, 16.751 hektarı halk sulaması olmak üzere toplam 46.175 hektarında sulu tarım yapılmakta, geriye kalan alanda ise kuru tarım olarak adlandırılan yağmura dayalı tarım gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. GAP Projesinin devreye girmesiyle Kralkızı-Dicle sulama projeleri, Batman Sağ Sahil Sulama Projesi ve Batman-Silvan Sulama projelerinin yanı sıra planlama aşamasındaki diğer projeler ile birlikte sulanan arazi 465.000 hektara çıkacak, halen % 5'sı sulanan tarım alanlarının % 60'ı sulanabilir hale gelecektir.

Diyarbakır, doğa şartlarının tarım ve hayvancılığa uygun ve hayvan varlığı bakımından Türkiye'nin önde gelen illerinden biri olmasına karşılık hayvancılık özellikle son on yılda giderek önemini kaybetmiştir. Hayvancılık ağırlıklı olarak geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Hayvan beslemesi, çoğunlukla meraya bağlı olarak yapılmaktadır.

Diyarbakır'daki temel hayvan varlığı içerisinde düşük verimli yerli ırklar, büyükbaş mevcudunun % 93'ünü, küçükbaş mevcudunun ise %98'ini oluşturmaktadır.(wikipedia)

Silvan'da Besicilik

Hayvan pazarı konusundaki çalışmaları yerinde inceleyen Kaymakam Beyru, tarihi ilçede besicilik ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşlar tarafından 3 tane kooperatif kurulduğunu söyledi. Şehir dışında 120 dönüm arazi üzerinde kurulacak olan Besicilik, Mezbahane ve Canlı Hayvan Pazarı için altyapı çalışmalarına başladığını belirten Kaymakam Beyru, "Bu proje gerçekleştiği takdirde şehir merkezi, hastalıklardan ve kokulardan arındırılacaktır.

Böylece, bu proje sayesinde ilçe merkezindeki hayvancılığı şehir dışına taşıyarak tarihi ilçemizi turizme kazandırmak için çalışmalar yapacağız.

Hayvancılığın geliştirilmesi :Şehir merkezinde besicilik ve hayvancılık yapan vatandaşlarımız, şehir dışında 120 dönüm arazi üzerinde kurulacak bu pazarda faaliyetlerini sürdürecektir. Köylere Hizmet Götürme Birliği bünyesinde yapılan bu çalışmalarda 2 bin aile desteklenecek (Dsöz).

Silvan Buğday Pazarı : Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde zahireciler tarafından 10 dönümlük alana inşa ettirilen buğday pazarı törenle açıldı. Pazarımızda aynı zamanda 80 tonluk bir kantarımız da mevcuttur.

(www.diyarinsesi.org.20-6-3009)

KAYNAKLAR

1. Oktay A. Diyarbakır'da meyve yetiştiriciliği ve geliştirme olanakları. Tarım Çevre ve Doğa sempozyumu. 1-3 Haziran 2010
2. Karataş D., Karataş H. Ağaoğlu S. Türkiye yabani asma (*Vitis vinifera ssp. silvestris*) gen kaynakları. Tarım Doğa ve Çevre sempozyumu. 1-3 Haziran 2010
3. Tellioğlu Ö. (ed): Diyarbakır salnameleri. Diyarbakır Büyükşehir Belediye yay. Yıl.: 1869-1905.. İstanbul. Acar matb. 1999 4/173, 182
4. www.diyarbakirtarim.gov.tr/
5. Diken. Ş. Diyarbakır diyarım , yitirmişem yanarım. İletişim yay. İst. 2003. s. 44, 46, 80, 82, 132, 205
6. Koçkaya M. A. Diyarbakır'da seracılığın geleceği. Tarım Doğa Çevre sempozyumu. 1-3 Haziran 2010. Diyarbakır
7. Eti E. Diyarbakır matb. 1937. s. 25, 54, 48, 47, 75, 29, 31
8. Ekinci R., Karademir E., Karademir. Ç., Diyarbakır ilinde pamuk ve pamuğa dayalı sanayisinin durumu ve gelişimi. Güneydoğu An. Araştırma Ens yay.
9. Kıran E. Kürt Milan Aşiret federasyonu. Elma yay. İst. 2003. s. 32, 89, 142
10. İldız S. Diyarbakırda Koyunculuk. Tarım Çevre ve Doğa sempozyumu. 1-3 Haziran 2010
11. Diyarbakır Kültür Ve Tanıtma Vakfı Komisyonu: Diyarbakır Mutfağı. İst. 2003.
12. Kulp Haber Gazetesi. 09.06.2006
13. DSöz. 07.07.2008
14. (İLKHA) 22 Mayıs 2010
15. İlhan O. Diyarbakır'da Arıcılık, Arıcılık ve Genel Durumu. Tarım, Çevre ve Doğa Sempozyumu. 1-3 Haziran 2010
16. www.diyarinsesi.org. 20 Temmuz 2010
17. Yakişan Diyarbakır'da kanatlı hayvan yetiştiriciliği. Tarım Doğa Çevre Sempozyumu. 1-3 Haziran. 2010
18. www.bismil.bel.tr
19. Güney E., Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da göçer konar aşiretlerin kışlak ve yaylakları. Diyarbakır. 1993. s. 51, 44
20. www.muhabbetullah.com/smf/diyarbakir_cermik-t23340.0.html;wap2=
21. www.cinar.gov.tr
22. 2000'e beş kala Diyarbakır. Diyarbakır valiliği. 1995. s. 378
23. www.diyarbakir.com
24. www.Ergani.gov.tr
25. www.hani.gov.tr
26. www.hazro.gov.tr
27. www.kocakoy.gov.tr
28. www.kulpmerkezilkogretimokulu.com
29. Aral S., Aral Y.: Diyarbakır İlinde Bölgesel Ekonomik Kalkınmada Hayvancılık Sektörünün Yeri.

- UDUSİS-2010 Diyarbakır.s.40
- 30.Kumlu S., Güneydoğu Anadolu Bölgesi Büyükbaş Hayvancılığı Ve Geliştirme Olanakları.UDUSİS-Diyarbakır-2010.s.172
- 31.Karataş H., Karataş D.D.,Özdemir G.,Demiraslan R., Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üzüm Çeşitlerinin Sanayiye Yönelik Değerlendirme Potansiyeli. UDUSİS-Diyarbakır-2010.s.257
- 32.Çiçek M., Kaya M., Çelik K., Acar S., Yıldırım H., Güneydoğu Anadolu Bölgesinde İncir Yetiştiriciliği.UDUSİS-Diyarbakır.2010.s.387
- 33.DTSO.Sayılarla Diyarbakır.2008.s.25
- 34.28-7-2010.Diyarbakır Söz
- 35.Tomar M. Diyarbakır İli Bağcılık Potansiyeli ve Gap Bölgesi İçerisindeki Yeri D.Ü.Ziraat Fak. (bitirme tezi).2007
- 36.Güler V., Diyarbakır'da Çayır Meraların Mevcut Durumu Ve Mera Islahı. Tarım Doğa Çevre Sempozyumu.2010.
- 37.Oktay A. diyarbakır'da meyve yetiştiriciliği ve geliştirme olanakları. tarım Çevre Doğa sempozyumu.2010
- 38.Altunboğa AB. :Diyarbakır Folklorundan kesitler.Büyükşehir belediye yay.İst.1999.s.35
- 39.Korkusuz. M. Ş.: Seyahatnamelerde Diyarbekir.s.20
- 40.Yılmazçelik İ.: XIX.Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır.TTK.1995.s.108
- 41.Erdem İ., Paydaş K., Akkoyunlu Devleti, Birleşik kitabevi.Ank.2007.s.201
- 42.Değer M., Diyarbakır Yöresi Halk İlaçları ve Tedavi Yöntemleri Tıp Tarihi Araştırmalarıİst.1986..s.116
- 43.Aksakal N., Geçmişten Günümüze Diyarbakır'da Şifalı Bitkiler ve Halk İlaçları Diyarbakır Sempozyumu. 2004 I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu 'Biidirileri